

17.
DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

FUGA,

Quam

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

AUGUSTO ET SERENISSIMO REGIO PRINCIPE AC DOMINO,

FRIDERICO WILHELMO,

REGNI BORUSSIÆ atq; ELECTORATUS BRANDENBURGICI HÆREDE &c. &c.

Ex DECRETO & AUTORITATE MAGNIFICI JCTO-

RUM ORDINIS IN ALMA VIADRINA,

PRÆSIDE

DN. HENRICO COCCEJO,

AUGUST. ac POTENTISS. REGIS BORUSSIÆ

CONSILIARIO INTIMO,

FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIO, & ANTECESSORE
PRIMARIO,

DN. FAUTORE AC PATRONO SEMPER VENERANDO,

PRO

LICENTIA OBTINENDI SUMMOS

IN UTROq; JURE HONORES

Publicæ Eruditorum disquisitioni

subjiciet

Ad D. 22. April. Horis ante- & pomeridianis An. 1706.

JOHANN DANIEL Söper/

Starg. Pomer.

FRANCOF. ad VIADR. Literis CHRIST. ZEITLERI

174
DEPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

FUGA

Quam
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
AUGUSTO ET SARAVASSINO SACRO SACRISQUE RE PONTIFICIS
ERIDERICICO WILHELMO,
REGNI BORUSSIE acq. ELECTORATUS BRANDEBURGICI
SACRO SACRISQUE RE PONTIFICIS
IN DECRETIS acq. ANTIQVITATIS MAGNIFICENTIA PACTO
SACRO ORDINIS IN ALMA UNIVERSITATE
RESIDENS

DR. HENRICO COCCCEO,
AUGUSTI ac POTENTISS. REGIS BORUSSIE
CONSILII INTIMO,
FACULTATIS JURIDICAE ORDINARIJ acq. ANTIQVITATIS
PRIMARIO,
DR. HENRICO AC PATRONO SEMPER VENERANDO

LICENTIA OPTINENDI SUMMOS
IN UTROQUE IURE HONORES
Publici Examinatorum dispensationi

M. D. CC. XLIIII. die 27. Junij 1744. in Praesentia
JOHANNI DANIELI
Surg. Pommer.

FRANCOE ad ALBAE. LUDWIGI FRISCHMETZELER

I. N. D. N. J. C.

DE FUGA.

PRÆCOGNITA.

SUMMARIA.

FUGA interdum *aversionem* notat. n. 1. interdum *tergiversationem*. n. 2. *reus* semper dicitur *fugiens*. n. 3. an *salva conscientia* liceat in *judicio* *tergiversari*? n. 4. Non omnis *tergiversatio* *improbanda*. n. 5. *Definitio fugæ*. n. 6. *ejusdem Divisio*. n. 7.

Um quid circa *fugam* *juris* sit, exponere aggredior, paucis præmonendum est, *Fugæ* vocabulum varias fortiri *significationes*. Vel enim ad nudum *animum* refertur: & sic *aversionem*, *abhorrentiam* & *abstinentiam* notat. Hinc *Ciceroni*, *infamiam* *fugere*: *L. i. fam.*

ep. i. fugere nomen *invidiosum* *voluptatis*. *IV. Acad. C. XLV.* idem, ac *aversari*, significat. Et, *fugere* *procuracionem* *Reipubl.* *Corn. Nepoti in Attic.* idem est, quod *abstinere*. Vel refertur ad *actiones*, v. g. *litigantium*, & sic *Actor* dicitur *fugitivus*. in *l. 13. §. 2. C. d. Jud.* quando re verâ *tergiversatur*. Potissimum autem *reis* tri-

A

buitur

* (2) *

buitur *Fuga*, & dicuntur *hi fugientes*. *L. f. pr. & §. 3. C. de bon. quæ lib. L. 2. pr. & §. 1. C. de ffur. propt. calumn.* etiam tunc, quando non fugiunt, sed litem acerrimè prosequuntur; imò actorem ipsum ad litem prosequendam urgent. *d. l. 13. §. 2. C. de jud.* Denominatione scil. (ut puto) ab eò, quod ut plurimum fit, petirà; & quia plerumque rei tergiversantur. An verò salvâ conscientia id facere possint, alia quæstio est: Et Resp. quod non. Sine necessitate enim in foro litigare, mortale esse peccatum, & si lis necessaria sit, inprobam tamen fieri, nisi celerrimè quantum fieri potest, finiatur, judicat B. Brunn. *in Proc. Civ. c. 1. n. 63. 64.* Non tamen audeo omnem penitus improbare tergiversationem, v. g. si quis videat se aliàs in causa *justâ* succubiturum, vel quod probationes sibi nondum præstò sint, vel quod ejus, qui nunc iudicio præest inimicitiam pariter ac potentiam extimescat. &c.

6. Sed de ejusmodi fuga in præsens planè non sum sollicitus; Mihi sermo est de *fuga reali vel corporali*: Quæ est affectus appetitus concupiscentis, cum corporali motu, locique mutatione ad declinandum mala imminencia conjunctus, prout in *l. ult. §. ult. ff. de requir. abs.* & passim accipitur. Et hujusmodi fuga *illicita* quandoque est, aliquando *licita*, interdum *necessaria*, pro ratione sc. causæ substratæ, in quâ ut JCtus in *l. §. 2. §. 2. ff. ad L. Aquil.* loquitur, jus positum est. Cum autem Militum, Debitorum, Delinquentium, Servorum, & invasorum fugæ, præcipuam in jure mereantur considerationem, de singulis suo ordine, implorata ad id gratiosâ Divini Numinis assistentiâ, videbimus.

CAP. I.

* (3) *

CAPUT I.

DE FUGA MILITUM.

SUMMARIA.

Mlles quis? n. 1. de militis obligatione n. 2. de pœnâ desertorum variâ. n. 3. 4. de pœnâ ejus, qui primum in acie deserit. n. 5. de fugâ integrarum legionum. n. 6. de causis ex quibus minuitur pœna ultimi supplicii in desertore. n. 7. 8. 9. 10. de milite præpositum suum deserente. n. 11. de milite stationem deserente. n. 12. de milite ex carcere aufugiente. n. 13. de restitutô, ex causa desertionis notatô. n. 14. de milite transfugâ. n. 15. Jure belli recipitur n. 16. de pœnâ transfugarum variâ. n. 17. 18. 19. de fugâ Obsidum. n. 20. 21. 22. de fugâ militum licita. n. 23. 24. 25. 26. de fugâ captivorum. n. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. de captivo victori resistente. n. 36. 37. de fuga militum necessaria. n. 38. 39. 40. 41. de Vasallo. n. 42. de obligatione Vasalli n. 43. de ejus fuga illicita. n. 44. 45. 46. de fuga ejus licita. n. 47. 48. 49. de necessaria Vasalli fuga. n. 50. de fuga militum Christi. n. 51. 52.

Mlles nemo dicitur nisi sacramentô militari præstititô: Hoc enim primum militiæ vinculum est. Senec. l. 95. Epist. & arg. L. 2. §. 3. ff. de his qui not. inf. L. 14. de his, quæ ut indign. L. 1. C. de excus. veter. Inde quoties quis aufugit ex militiâ vel dimissus est, dicitur rupta fides sacramenti. L. 11. pr. de test. milit. aut sacramentô solutus. L. 13. §. 3. de re milit. Præstabat, verô sacramentum miles per genium Principis, & Deum omnipotentem, se mortem Reipubl. causa non evitaturum. vid. Gloss. ad L. 45. ff. ex quibus causis maj. Idque non à gregariô solum milite, sed & à summis Ducibus, factum demonstrari potest ex generalitate

vocabuli militis, quô & summi Duces includebantur. Uti ex *L. 1. §. 1. ff. de bon. poss. ex test. milit.* colligit Grotius de *J. B. & P. L. 3. c. 21. §. 15.* Quod adhuc hodie milites non fiant, nisi præstito juramentô militari, in aprico est *Cont. Churf. Brandenb. Krieges Recht. T. 19. art. 89.* ubi & juramenti, apud nos usitari, formula, tam à Præfectô quam milite gregario præstandi, præscripta est.

2. Constat autem sub signis militantium obligatio præcipua in eô; (1.) ut militiam neque in pace, neq; in bello deserant. (2.) Ut Ducis jussu, talem etiam stationem tueantur, in quâ probabiliter prævident, vitam sibi amittendam. *Puff. de J. N. & G. L. 7. C. 2.* Hinc in eum qui militiam deserit & aufugit gravissimis pœnis animadvertitur. Non tamen omnes desertores æqualiter puniendi sunt, sed habetur ratio ordinis stipendiorum, gradus militiæ, vel loci, muneris deserti, & antè actæ vitæ. Aliter quoque is, qui in pace fugit aut deserit, plectitur: hic enim fustibus cædi jubetur *L. 4. §. 11. de re milit.* eques gradu pellendus est, pedes militiam mutat. *L. 5. §. 1. d. t.* aliter qui in bello.
4. Est porro qui aufugit, vel *nudus desertor*, vel *transfuga*: Ille, sive extra aciem constitutus, sive in acie deserat, capite puniendus. *L. 5. §. 1. d. t.* cum quo concordat, quoad pœnam ultimi supplicii. *Tit. VII. art. 32. Ch. Br. K. N. verb.* Ein entwichener Reuter oder Fußknecht/ der aus unserm Dienste Feld flüchtig wird/ und rennet von seiner Fahne/ also/ daß Er dieselbe nicht bis auff den letzten Bluts Troffen defendiret/ der soll sein Leben am Galgen verlihren; und da Er immittelst verwundet und getödtet wird in der Flucht/ soll der Todtschläger frey achent.
5. add. ibi not. Inspecie is, qui primus in acie fugam fecit, spectantibus militibus, propter exemplum capite

pite puniendus est. *L. 6. §. 3. ff. de re. mil. & art. 34. d. B.*
R. N. verb. Da einer fürm Feinde zu erst die Flucht nimt/
 der soll / wann Er ergriffen / unangeklaget todt geschlagen/
 da Er aber entkomt / zum Schelm verurtheilet / dafür öf-
 fentlich ausgeruffen und angeschlagen / auch Vogelfrey ge-
 machet werden. *Nec minus integræ Legiones si defi-*
ciant puniuntur: avocari enim militia solent. L. 3. §. f.
de re mil. Quæ pœna apud nos eo casu obtineat, &
 quidem cum distinctione inter Præfectos & milites
 gregarios, de eo vid. *B. R. N. art. 33. 35. verb.* Da sichs
 befindet / daß die Befehls-haber und Soldaten hierinn zu
 gleich mißhandelten / so sollen doch die Befehlshaber nur
 erlassen seyn / von den gemeinen Soldaten aber allezeit der
 Zehende nach den Loosß auffgehendet / und mit den übrigen
 also gebahret werden / daß dieselbe ohn Fahnen zu dienen/
 außserhalb den Quartier zu liegen / und das Läger / da es
 unrein zu saubern / und zu reinigen angehalten / auch da-
 mit biß sie Ihr Verbrechen durch Männliche Thaten ge-
 nugsam gebüßet / verfahren werden. &c.

Minuitur tamen pœna ultimi supplicii, in casu quo
 7. singuli deserunt. (1) Si sponte revertantur. *L. 3. §. 8. d. t.*
 Quando enim diu vagatus ad castra regreditur, *emanfor*
 dicitur, non desertor; hic enim est, qui invitus redu-
 citur. *§. 2. §. 3. d. l. 3.* (2) Si tyrones sint, & his parcen-
 dum. *d. l. 3. §. 8.* ignorant enim disciplinam tyroni igno- 8.
 scitur. *L. 4. §. ult. d. t.* modò fuga non sit iterata; de-
 lictum enim iteratum nullam excusationem meretur.
d. l. 3. §. 8. (3) Si desertores ab alio deprehensi offe- 9.
 rantur, quiscunque etiam ille sit. *l. 4. §. 13. d. t.* Inpri-
 mis, si filius à Patre offeratur. *L. 13. §. ult. d. t.* hic enim
 in deterio rem tantum datur militiam. *d. l. ne sc. vide-*
 atur Pater juxta effatum D. Pii, filium ad supplicium
 obtulisse. Idem quoque jus est, si Pater desertor à fi-
 lio

lio offeratur. v. Goth. *not. ad d. l. 13.* Hæ ergo & similes circumstantiæ accuratè sunt attendendæ. Add. h. B. R.

10. *N. Art. 32. not.* (1. Ubi monetur inspiciendam esse causam : Ob der Ausgeriffene auch Ursache dazu gehabt/ nemlich/ ob Er seine Gage, Mundirung/ versprochene Angeld/ Quartier oder Charge bekommen. &c. (2. Animum: Ob es ex *dolo proposito*, vel *alio accidente*, als Trunkenheit/ Unsinnigkeit &c. geschehen sey. (3. Personam delinquentis: Ob es ein neu geworbener Kerl/ Officier &c. sey. (4. Qualitatem delicti: Ob Er zum ersten / oder schon mehrmahl ausgeriffen sey/ ob Er andere dazu beredet/ ob Er sein Gewehr und Mundirung mit genommen/ ob Er zum Feinde übergehen wollen. &c. it. ob Er bevor ein gutes Leben geführt &c. homini enim omnium rationem habendam esse.

11. Porro, si miles Præpositum suum protegere noluerit, sed deseruerit, occisio eò capite punitur. l. 3. §. ult. d. t. Idem dicitur in l. 6. §. 8. 9. verb. *Qui præpositum suum non protexit, cum posset, in pari causâ factori habendus est: si resistere non potuit, parcendum ei. Sed & in eos, qui Præfectum centuriæ à latronibus circumventum deseruerunt, animadverti placuit.* Cum hõc in tantum convenit Dänisch. Krieger *N. art. 99. verb.* Wer seinen Officier für dem Feinde im stich läßt/ und dessen Leben / so viel möglich / nicht salviren und retten hilfft/ &c. der soll unehelich/ und nach Erkändniß des Krieger *N.* am Leben gestraffet werden. Illi quoque, qui stationis munus relinquunt, plus quam emansores, non tamen desertores dicuntur, (nisi simul deserant) hinc non ita graviter puniuntur. l. 3. §. 5. d. t. Qui verò à fossato, (i. e. *Vallö*) decedunt, d. l. 3. §. 4. aut excubias Palatii deseruerunt, capite puniantur. l. 10. d. t. Add. B. R. *N. art. 28. verb.* derjenige / welcher auff der Schild-Wacht schläfft/ oder gehet vor Ablösung weg/ oder trin-

* (7) *

trincket sich voll/ so daß Er die Wacht nicht bestellen kan/ der
soll ohn alle Gnade arquebuliret werden.

13. Circa fugam incarcerationum militum, notabilis
obtinet distinctio, inter eos, sc. qui *simpliciter*, & per ne-
gligentiam forè custodum; & qui *effracto carcere* aufu-
giunt. *Illi* capite puniuntur; etiam si ante non deserue-
riant, uti Paulus scripsit. *Illi* non item; quia custodiae refu-
gæ, non militiæ desertores sunt. L. 13. §. 5. ff. de re milit.

14. Cæterum, qui ex causâ desertionis notatus, & per re-
stitutionem *gratiæ* (*secus est in restitutione justitiæ*) resti-
tutus est, temporis, quod in desertione fuit, stipendiis
expungitur. L. 15. ff. de re milit. (Nisi hæc liberalitas
Principalis ei specialiter indulserit. L. 10. d. 1.) Et emer-
ito, (i. e. præmiis veteranis dari solitis) si militiæ tem-
pus in desertione implevit, privatur. l. 3. §. 8. l. 12. eod.

15. Alteram speciem desertorum, constituunt trans-
fugæ: qui scilicet signis suis desertis ad hostium castra
confugiunt. Jure Romano non solum is transfuga ac-
cipiendus, qui aut ad hostes, aut in bello, sed & qui per
induciarum tempus aut ad eos, cum quibus nulla ami-
cicia est, fide susceptâ transfugit. L. 19. §. 8. de capt. &
postl. Hunc jure belli recipi, inquit Celsus. L. 51. de

16. *acqu. rer. dom.* i. e. ex belli jure sequi, vel saltem con-
tra jus belli non esse, ut admittamus eum, qui de-
sertâ hostium parte nostram eligit. Grot. L. 3. c. 1. §. 22.
Cæterum per inducias, etsi qui transfugit, pro trans-
fuga merito, ut dictum, habeatur, non tamen per eas
salva earum fide recipi potest. *arg. d. l. 51. voc. jure belli.*
Nostris moribus quoque transfugam admitti & reci-
pi, quotidianus docet usus.

18. Sunt verò variæ ab antiquissimis temporibus trans-
fugarum poenæ, ab iis nimirum statuta, à quibus trans-
fugerunt. Ita transfugis dextras præcidit Fabius Ma-
ximus

ximus, aliiq; Africanus superior cives fugitivos crucibus affixit, socios securi percussit: Posterior verò Africanus bestiis objecit. *Flor. L. 51. Epit. hist. Liv. Romæ primum verberati, securi percussi; vel de Saxo Tarpejo præcipitati sunt. uti const. ex hist Liv. L. 2. c. 59.*

18. Quid jure Civili scripto obtineat videre est ex *L. 3. §. 6. ad L. Corn. de Sicar. l. 3. §. 10. & 11. & L. 7. ff. de re milit. L. 5. §. 1. de cap. minut. L. 19. §. 4. de capt. & posth.* Jure
19. autem nostro militari ita dispositum reperitur. *art. 46. Churf. B. R. N. verb. Wer zum Feinde überläufft / dessen Nahme soll am Galgen geschlagen / und da Er erwischet / am Leben gestraffet werden.*
20. Cum & sæpius in bello ab utrâque parte pro firmanda pace obsides dentur, hi verò plerumque, maximè in deditione urbis vel castelli, ex militibus eligantur; suboritur quæstio, an obsides fugere possint. Ad quam tamen respond. distingvendo: (1.) aut
21. *voluntarii* sunt obsides, qui suâ voluntate se dederunt; hi, quia jus suò factò in hostem transtulerunt, illicitè aufugiunt, &, si fugiant, iterum capti, occidi possunt. Si verò ad suos revertantur, ab iis non recipi, sed restitui debent. Quodsi verò ex pacto & imperio Superiorum dati sint, nullâ suâ voluntate, ipsi quidem fuga præclusa non videntur, nisi alia lex dicta fuerit; sed reversi ad suas petente hoste restituendi sunt. Ita repetit quondam porfenna Clæliam sibi à Romanis obsidem datam: Si non dedatur obses, pro ruptò se fœdus habiturum; & Romani deinde pignus pacis ex fœdere restituerunt. *Liv. L. 2. Grot. L. 3. C. 20. §. 54.*
20. Aut (2) plane *inviti sunt aut coacti*, qui ab ipsò hoste capiuntur, & detinentur, donec postulato ejus satisfactum: hi si fidem dederunt, (so sie Ihre parole von sich gegeben) fugere amplius jure non possunt: Si vero fidem

* (9.) *

fidem non dederunt, licite fugiant, quia nec ex suo, nec civitatis suæ consensu detinentur. vid. Ch. B. R. R. in Nor. ad art. 42. p. m. 76.

Dictum de fugâ illicitâ desertorum & transfu-
garum, it. obsidum; Sequitur dicendum de fuga mi-
litum licitâ & necessariâ. Lacedæmone quidem fuisse
Legem, quæ ignominia notabat cives, qui è prælio
fugissent, constat ex pugnâ Leutrica. vid. Plut. in Lac.
apoph. c. 4. Et quæ apud Romanos, vel apud nos ho-
dientum circa fugientes obtineant, ex parte vidimus.
Non tamen omnis militi fuga inhonesta & illicita est,
imò quoties irruente vi hostium, & re desperatâ, nil
nisi certissima mors immineat, quæ tamen rei com-
muni nihil profutura, miles licite fugit. Ita licitum
fugere, vel ignoscitur saltem, (1.) in acie; si jam usi
milites sunt gladiò, nec tamen sustinere amplius aut
repellere vim hostium possint per Art. 33. Ch. B. R.
R. verb. Die Fahnen / Neuter oder Soldaten / so die
Flucht nehmen / ehe sie Ihr Seiten-Gewehr gebrauchet / sol-
len für dem Krieges-R. Red und Antwort geben. It. in
casu art. 37. Ebener massen / soll es auch mit den Fah-
nen / welche Feld-Schlachten zc. verlassen / gehalten werden /
es wäre dann / daß ein jeder z. Stürme ausgestanden / und
keinen Entsatz bekommen / auch Todes-Gefahr vorhanden
gewesen. (2.) in obsidione aut oppugnatione urbis vel
castelli. juxta art. 36. d. l. verb. Welche Befehls-habere und
gemeine Soldaten / wann Bestungen und Schanzen ge-
stürmet werden / abziehen / ehe und zuvor sie Ihr Seiten-
Gewehr gebrauchet / oder mit dem Feinde ein Treffen ge-
than / und von demselben niedergeleget worden / so sollen
sie für Gericht gestellet / von denenselben die Gelegenheit
des Stürmens erkundiget / und darauff nach Befindung /
das Urtheil geschärfset / oder auch wohl gelindert werden.

B

(3.) In

26. (3.) In defensione Castellii, aut alius loci muniti. *Dux enim inferior aliquis inquit Puffend. L. 8. C. 6. cui cune Præsidio militum commissum est, urbem aut arcem tueri, ad eam defendendam omnibus modis committi debet. Et quidem regulariter eousque, donec internecio nulli usui futura, non amplius videtur posse evitari. Tunc enim vel se dedere, vel si fugere commode possit, potius consultâ fugâ sibi proficere licet.* idem permittitur *art. 37. d. l. verb. Ebener massen/ soll es auch mit den Zahnen/ welche Batterien und Redu- ten verlassen/ gehalten werden; es wäre dann/ daß ein jeder 3. Stürme ausgestanden/ und keine Entsetzung ge- kommen/ auch Todes Gefahr vorhanden gewesen. add. art. 43. in quo reliquæ causæ, ex quibus dedi, vel etiam deseri castellum potest, exponuntur.*

27. *Occurrit adhuc alia militum classis, captivorum* *icil. de his quæritur an licitè fugiant? Grot. L. 3. C. 7. §. 6. respondet affirmandò; aliò loco, L. 3. c. 14. §. 7. negandò. Priori locò uti videtur, de Jure Gentium, posteriori de Jure Naturæ. Mihi videtur distinguen- dum esse inter captivos, qui se jam jam dederunt hos- ti; & qui adhuc vi tenentur. Illis, aufugere nec de Jure Gentium, nec de Jur. Nat. licet, vid. h. Diff. Per-illu- stris Dni. Præsidis, de Postlim. Sect. 2. §. 17. Nam qui se dederunt, licet ab initiò vi capiantur, teneanturque; nunc ex propriâ dispositione transeunt in potestatem hostium. Prout verò de jure suò quisque disponit, ita jus est. just. Pos. VI. Per-III. Dni. Præsidis, ad Jus Nat. Igi- tur dum propriò factò cesserunt hosti, huic jus semel quæsitum contrariò factò auferre nequeunt. Interim tamen à suo Principe, vel priore Domino recipi pos- sunt: Is enim neque capturam, neque deditionem approbavit, nec concedet unquam, per deditionem de suo, Principis vel Civitatis jure, privatum dispone- re po-*

* (II) *

re potuisse, (hoc scil. Principi integrum manere debet) licet de proprio jure se dediti disponere liceat. Hi captivi, qui adhuc vi tenentur, licite fugiunt, 29. de Jure Gent. Grot. L. 3. c. 7. §. 6. (de Jur. Nat. illud videtur negare. *supr. alleg. l.*) Nam quamvis negari non possit, captivos esse in hostium potestatem, per capturam redactos, & hinc iniquitatis præ se ferre speciem, non lyrrò aliquò, sed fugâ se ab illa liberare: hoc tamen etiam certum, quemlibet captivum eousque tantum esse hostium, donec fugiendi facultas incipiat, & hic integram fugam judicet, vi enim, quâ tenebatur, cessante, si fidem non dedit se remansurum, lubens sequi castra & præsidia hostium non tenetur. Interim tamen, dum adhuc potest retrahi, justitia fugæ in suspenso est, & si retrahatur, hosti pœnas dabit, qui de injuriâ sibi illatâ conqueritur; Si autem fuga cesit feliciter, & reversus est captivus ad suos, tunc de Jure Romano & Gentium postliminio reddit. l. 19. §. 3. ff. de capt. & postl. Hodie, cum ob cessantem servitutem, jure postliminii opus non sit, in potestatem sui Principis vel suæ Civitatis recidit, sequiturque illius judicium; quod factum fugientis approbat, laudatque. Quando etiam ad *amicos vel socios* pervenit, quia hi idem nobiscum sequuntur judicium, itidem liber est. d. L. 19. §. 7. d. t. Si autem nondum ad suos vel amicos reversus est, sed apud *medios* commoratur, manet adhuc in potestate hostium, quibus si petant, à mediis restituendus est. Medii enim factum hostis pro jure habent, & quod pro jure habetur à gentibus, quæ mediæ sunt, id quoque juris Gentium est. Sui verò vel socii injuriâ detineri civem ab hoste existimant. per d. l. 19. pr. seq. convenit igitur hoc in casu Jus Rom. perfectè cum Jure Gentium. Illi ve

- rò captivi, qui quidem hosti se non dederunt, fidem tamen fecerunt, se non nisi lytrò prius solutò decesuros, & hujus promissionis intuitu dimittuntur, die auff parole losgelassen / fugere amplius licitè non possunt; uti hoc usu inter nos obrinet. vid. Ch. Br. R. R. art. 70. in Not. Licet vinc̄ti promiserint se manuros, ut scil. mitiorem per id custodiam obtineant. Fides enim quam vinc̄tus dedit valet, & per eam obligatur: Quoniam nimirum hæc vis (1.) non impedit consensum, (2.) in bello licita est. Si tamen nihilominus vinc̄ti detineantur, cum ne vinc̄rentur promiserint, neque suâ promissione obligantur, sed datâ occasione licitè fugiunt. Grot. L. 3. c. 23. §. 8.
36. Incidit hic quæstio: An captus victori resistere, & vi sibi viam fugæ aperire possit? LL. Romanis hoc permillum reperitur, in L. 26. ff. de capt. & postl. verb. *Nihil interest quomodo captivus reversus; an vi, vel fallaciâ potestatem hostium evaserat.* Grotius verò, dum omnem servis Domino resistendi facultatem denegat, etiam huic simpliciter videtur contrarius esse; eumq; fefellit ratio, quoniam olim bello capti servi fiebant: L. 3. c. 7. §. 7. cum captus suâ suæque civitatis sententia per injuriam detentus dicatur. l. 19. princ. ff. de Capt. & postl. rev. quæ JCr̄i ratio vera est, & jure Gent. valet.
37. Hoc tamen non more inter Christianos antiquatò, cum hodie captivi non sint servi, sed maneant liberi, licet in potestatem capientium venerint, & lytrò, vel ex pactò redimantur; hodiernis potius, quod Rom. captivis (qui tamen servi fiebant) licitum fuit, licebit. Ita quidem, ut quoties via fugæ ipsis pateat, & hi integram fugam judicent, dum nimirum per hoc desinant in hostium esse potestate, vid. *supr.* impediendi fugam

* (13.) *

gam hosti resistere, ac vi captivitati se eripere possint; quod tamen ex eventu adparebit.

Necessaria militum fuga ferè nunquam videtur, licet aliquando ipsis fugere permittatur, uti supra jam expositum. Est tamen quandoque necessaria: Quoties scilicet signum fugæ à summo Duce, vel ejus jussu datur; cum ad hujus nutum torus parere exercitus obligetur. Igitur, si huic consultum videatur, vel verè vel simulatè fugere, (uti imperatum hoc à Jofua in expugnatione Haji, & aliis quoque passim constat) ut fugiat miles, vi sacramenti militaris obstructus est.

Singulare quid circa captum militem Jure Rom. 39. obtinet in L. 5. §. 5. de re mil. verb. *Qui captus, cum poterat redire, non rediit, pro transfuga habetur*, quod si vi non possit, fallacià verò & fugà elabi turò possit, nec velit, tenetur. L. 26. ff. de Capt. & postl. Necessaria Ergo hoc casu, est militis fuga, præsuppositò scilicet hoc, quod possit redire. Colligitur ex hoc Jus Romanum se referre ad Gentium Jus; scil. eousque captum in hostium esse potestate, donec redire possit: Igitur dum desit hostium esse, darà sibi redeundi occasione, si non rediit, pro transfuga habendum. *Nihil autem interest, an vi vel fallacià potestatem hostium evaserit.* d. l. 26. de capt. & postl. Distinguit etiam Jus Romanum inter militem in expeditione, & præsidio captum, & inter eum qui ex improvviso, & dum iter facit aut epistolam fert capitur; hunc veniam mereri dicit, illum non item. L. 3. §. 12. L. 5. §. 5. de re milit. Ratio tamen ejus in LL. non expressà, sed aliquid singulare est, cuius proxima fortè ratio videtur voluntas Legislatoris.

Addi militibus certò respectu possunt, Vasalli, qui, inspectà primà illorum origine, milites sunt. In-

de passim in Legibus & moribus Feudalibus eo nomine veniunt. 2. *feud.* 21. 22. 23. § 1. & feuda propter militiam constituta sunt. vid. latiff. Struv. S. J. F. c. 1. §. 3. n. 3.

43. Tenetur autem Vasallus ex fidelitate, *ipse*, Domino præstare auxilia in bello justò, etiam offensivo. 2. *Feud.* 7. verb. *Si scivero te velle justè aliquem offendere, &c.* & quidem regulariter non nisi *requisitus*. 2. *Feud.* 37. §. f. Nec etiam potest substitutum offerre, si ipsum Dominus servire velit; nisi ex justà causâ ipse militare non possit, tunc enim substitutum acceptabilem mittere potest, qui ejus periculo militat. vid. Per-Illustr. Dni. Præsidis *Hypomm. Jur. Feud.* T. 6. §. 26. Aliàs in alio quovis periculo, in quod incidit Dominus, etiam in bello injusto. Per-III. Dn. Præs. *d. l.* §. 23. ad opem ferendam Domino, ultro accurrere debet. 2. *Feud.* 26. §. licet. & 28. §. *ad hoc*. Igitur, è contrario si deserat Dominum in periculò, vel pugnâ notorie non injustâ, feloniam committit, & Feudo privatur. 1. *Feud.* 5. Struv. d. c. 15.
44. §. 9. Illicita hinc vasalli fuga ex acie, dicitur: Etiam si Dominus salvus sit, vel victor evaserit, & in acie extra periculum fuerit Dn. Stryk. E. J. F. c. 23. §. 26. Vel si mortuus sit Dominus, & Vasallus hoc nesciat. Per-III. Dn. Præs. *d. T. XI.* §. 8. Aut si exercitus Domini adhuc pugnet; nec enim hunc deserere potest Dn. Stryk. *d. l.* §. 37. Modò ipsius Domini causâ geratur bellum. Per-III. Dn. Præs. *d. l. T. XI.* §. 8. Nihil tamen interest quod ad pœnam attinet, utrum Vasallus *ipse*, an ejus *substitutus* Dominum deserat; Utroque enim casu Vasallus Feudo privatur, & substitutus periculò substituentis militat. Per-III. Dn. Præs. *d. l. T. 6.* §. 26. & *T. II.* §. 7. Dissentit hic Dn. Stryk. *d. c.* 23. §. 38. Cœterum Feloniam non committere videtur qui pœnitentiâ ductus redit.
46. arg.

arg. l. 4. §. 13. & L. 5. pr. de re milit. (à milite ad Vasallum) vid. h. Per-III. Dn. Præses d. T. XI. §. 8. ubi dissentientes allegat *Sonsb. P. 12. n. 14. Ludw. de Feud. c. 18. p. 372.* non excludo hic Vasallum transfugam, cujus pœna jam supra, ubi de transfuga milite actum, exposita est.

Licita verò Vasalli fuga tunc est, (1.) Si Dominum mortuum, vel lethaliter vulneratum sciverit. 1. *Feud. 5.* 47. vel ex probabili causâ crediderit. arg. *L. 46. §. 7. ff. de furt.* vid. Per-III. Dn. Præses d. T. XI. §. 8. Dn. Stryk. d. l. Dissentit *Ludw. d. l.* Licet prælium adhuc ferveat, & Domini ipsius causa non geratur bellum. Per III. Dn. Præses d. l. Confer. *ffr. n. 44.* (2) Si Vasallus ob propria vulnera inhabilis sit, ad defendendum Dominum; tunc enim 48. fugâ sibi prospicere, & deserere Dominum potest arg. *L. 1. §. pen. de Scro Silanianâ.* (à servô ad Vasallum) Schrad. *P. & C. 6. n. 82.* Per-III. Dn. Præses d. l. Dn. Stryk. d. l. (3) Si, 49. nisi fugâ, fervare se non possit: nec enim vitam Domini inæ præferre tenetur. arg. *L. 5. §. pen. ff. de alend. & agnosce. lib.* (à Liberto ad Vasallum Per-III. Dn. Præses d. l. Dn. Stryk. d. l. §. 39.

Necessaria Vasalli fuga non aliter, quam alius 50. cujusque militis est; igitur me refero ad præcedentia ubi de fuga militis necessariâ actum.

Coronidis locò, & quasi per transitum, (hæc enim ad Theologorum Scholas propriè pertinent,) de 51. fuga militum Christi pauca addam. Totus quippe Christianismus in Scriptura S. passim vocatur militia, & Christiani, maxime Ministri Ecclesiæ, milites & armati vocantur. (*Kämpfer und Streiter Jesu Christi.*) Unde quoque 2. *Feud. 21.* distingvitur, inter *militem Seculi*, & *militem Christi*, ubi per illum Vasallus, per hunc verò Minister Ecclesiæ intelligitur. De his quæritur an recte fugiant tempore publicæ persecutionis? (extra

* (16) *

52. tra hunc enim casum, eodem cum aliis in Republica jure utantur.) Et respondetur, affirmando, si inge-
nere de Christianis sermo est, propter præscriptum
Salvatoris nostri *Matth. 10. v. 23.* Nec dubito affirma-
re, necessariam tunc esse illorum fugam; quoniam
verba Christi præceptiva & imperantia, non svaden-
tia sunt. Negatur de Ministro Ecclesiæ & Pastore, v.
Dn. Bekm. *Præc. mor. p. m. 148.* add. Differt. Dn. Bekm.
de jure recip. exul. c. 11. tot. quia hos officii necessitudo lo-
co alligat.

CAPUT II. DE FUGA DEBITORUM.

SUMMARIA.

DE debito Justitiæ, & unde hoc oriatur. n. 1. 2. 3. de debi-
tore fugiente ex necessitate. n. 4. Quando illi non dene-
getur saluus Conductus. n. 5. non adimitur ipsi facultas rede-
undi ad judicem à quo, licet jam citari curaverit cred. ad ju-
dicem ad quem. n. 6. de debitore fug. & malitia. n. 7. 8. de
persecutione debitoris fugitivi. n. 9. 10. 11. de debitore non ap-
prehensio. n. 12. de transactione creditorum cum debitore fu-
gitivo. n. 13. 14. 15. 16. de creditore colludente cum debitore fu-
gam præparante. n. 17. de debitore & in creditorum fraudem
alienante n. 18. de venditione ad quam venditorum dolo debi-
toris fugam præparatis inductus est. n. 19. de mutuo ad quod
creditor inductus, dolo debitoris fug. parant. n. 20. De eo,
qui debitorem incarceratum eximit, & ad fugam instruit. n.
21. 22. de debitore ex carcere elabente. n. 23.

1. **D**ebitum Justitiæ ex triplici fonte oriri, inquit,
Grot. *L. 2. c. 1. §. 2. & C. 17. §. 1.* Pactione nimi-
rum, maleficio & Lege. Mihi duo tantum de-
biti

* (17.) *

biti justitia videntur fontes. (I.) Quando quis ultra suam, i. e. alienum quid habet, quod sit dupliciter: (1) propriò factò vel dispositione, (2) Dispositione superioris, si nempe Lex vel Judex alteri jus concedit; Nam per hanc æque dispositionem, ac per priorem, si intra legitimæ facultatis fines fiat, jus transfertur. (II) Quando quis agit ultra fines facultatis suæ, h. e. in alieno. Prout hæc junguntur in *Pos. VII. Ill. Dn. Præ-²sidis* ad Jus Gent. tunc enim ipsò factò, etiam invitus, ex ratione æquitatis tenetur læso. *L. § 1. ad L. Aquil. §. 2. vs. Quod si quis.* Ex factò licitò vel Lege debens, *debitor* simpliciter; ex factò illicitò debens, sive restitutionem, sive pœnam debeat, (unde pœnas dare,) *delinquens*, aut *reus* dicitur. Carpzov. Pr. Crim. P. 2. *Q. § 4. n. § 1.*

Quando igitur dicimus. pœnam deberi ei, qui³ deliquit, id plane *ἀνευρον* esse statuit Grotius; nam cui proprie debetur aliquid, is in alienum jus habet. Nihil aliud autem est, cum pœna deberi dicitur, quam æquum esse, ut puniatur. Grot. *L. 2. C. 20. §. 2. n. 2. f.* Idem est, quod Imperator Justinianus in *§. 2. f. de oblig. tradit.* verb. *obligatio oritur vel ex contractu, vel quasi contractu, vel ex maleficio, vel quasi ex maleficio.* Quamvis autem hóc intuitu, de utròque, & debitore propriè sic dictò, & delinquente, hóc capite agi potuisset, de priore tamen tantum agere placuit; posteriore ad sequens caput remissò.

Debitor fugitivus dicitur is, qui propter æs alienum, (tanquam ex causa civili) aufugit. Fugiant⁴ verò debitores, vel alii (1. *Ex necessitate*, i. e. ob paupertatem, quando scilicet ita obæratii sunt, ut satisfacere creditoribus suis non possint, sive suâ culpâ, sive sine eâ, in hanc paupertatem inciderint; metu carceris,

C

ris,

- ris, aut aliarum afflictionum, quibus decoctores, vel quilibet obæratî affici solent. Sicut autem in dubio, qui alias honestæ vitæ & famæ sunt, sine culpâ suâ ad paupertatem redacti præsumuntur, *Mev. P. 6. D. 286. n. 2.* ita fugam eorundem, crimen dicere non audeo. Hinc & à Magistratu loci, quo confugerunt, salvus conductus, si eum petant, denegandus iis non est; modo fecerint quod bonam fidem decet. Nimirum, ut juxta *Policey-Ordnung de ao. 1548. & ao. 1577. tit. 23. von verborbenen Rauffleuten.* libros, aliaque instrumenta, & res secum exportatas deponant, creditores suos sine morâ ad tractandum, vel decisionem citari curent, deque judicio fisti caveant. *Mev. P. 6. D. 286.* Non tamen hõc ipsõ, ipsis redeundi ad judicem à quo, adempta facultas, licet contra regulam id fieri videatur: Ubi cõceptum judicium, ibi & terminandum; *Mev. P. 7. D. 72.* cessat enim ista hõc casu, ubi ad solius debitoris instantiam judicium hic cõceptum est.
7. Alii ex malitiâ fugiunt & fraudulenter, animõ scilicet spoliandi Creditores torõ creditõ, vel magna ejus parte. Multi enim simulantes egestatem, occultatisque ut plerumque fit bonis, postea dum fugâ sibi prospererunt, indigni hõc beneficiõ, securitate per nummos impetratâ, creditores suos eo adigunt, ut aliquid potius, quam nihil accipere malint. Quamvis autem, horum fuga procul-dubio crimen sit, ideoque hi eundem, quem priores favorem non mereantur, opus est, ut antequam securitas debitori fugienti detur, debita præcedat inquisitio, vid. *Mev. P. 6. D. 282.*
9. Possunt verõ Creditores, vel etiam unus eorum, quamvis aliàs nemini jus sibi dicere liceat; *L. 14. C. de Judais, l. 13. ff. quod met. causa.* debitorem tamen fugitivum ipsum, aut ejus bona, quæ scilicet secum fert, pro-

propriâ auctoritate, si id per judicem non liceat, apprehendere & occupare, sive jam in fugâ, sive de eâ suspectus, & periculum in mora sit. *L. 10. §. 16. ff. quæ in fraud. cred. & ib. Gothofr.* Cujus intuitu etiam hoc in nundinis solennibus, quæ aliâs magnæ securitatis sunt. juxta *L. 1. C. de nundin. conceditur. Marquard. de Jure Merc. L. 1. c. 13. n. 57.* Quod & in rhedis vel navigiis cursoriis, Post-Wagen und Post-Schiffen / obtinere puto, nisi aliud specialiter dispositum sit, ut de Belgio testatur d. Marqv. *L. 2. c. 5. n. 102.* Et quidem, in specie ^{10.} Jure Lubecensi, quò pleræque Civitates Pomeraniæ utuntur, cum hõc effectu, ut in iis bonis, licet ultimus creditor (apprehendens) sit, omnibus aliis creditoribus præferatur; sive sint privilegiati, sive expressam hypothecam habeant in iis constitutam. Cui ad stipulari æquitatis rationem, inquit, Mevius ad Jus Lub. *P. 3. T. 1. art. 4. n. 3.* ut qui effecit, quo res salva esset, rei fructu ante cæteros, utut aliâs anteriores potiat. Nec injuriam inferri creditoribus, quibus, nisi hujus prævenisset vigilantia, evasura res fuisset. Jure ^{11.} Civili alia attenditur distinctio: An scilicet creditor bona fugitivi debitoris, quæ secum abduxerat, occupaverit, antequam omnes creditores in possessionem bonorum mittantur, vel post missionem: Illõ casu, cessat in factum actio; hoc non. *d. l. 10. §. 16. quæ in fraud. cred. i. e. illõ casu concreditores non possunt agere, contra eripientem, ad communicandam pecuniam ereptam, hõc verò possunt. Brunn ad d. l. 10. n. 23.* Si autem intra mœnia unus concreditorum, auctoritate judicis arrestaverit bona debitoris fugitivi, & in ea immisionẽ impetraverit, non nisi pignus Prætorium confiturum erit, quod proficit omnibus creditoribus, nemini præjudicat. *L. 8. §. 9. qui pot. in pign. vid. Mev. d. l. n. 9. 10.*

12. Ipsi debitores fugitivi, si non apprehendantur, nec factâ citatione, (quæ in omnibus civilibus causis præcedit condemnationem,) redeant, nec transactionem offerant, bona tamen relinquunt, iis cessisse videntur, & creditores concurrentes ea solenniter vendunt. *L. 9. C. de reb. auct. judic. vend. & distr.* ut cuius creditor, secundum prioritatem quam habet, fieri queat solutio.
13. Si verò transegerint cum creditoribus suis debitores fugitivi, & remissa ipsis sit debiti pars, quaritur, an redeuntibus illis ad meliorem fortunam, Creditores adhuc petere possint remissum? Resp. regulariter contravenire transactioni, seu pacto suo neminem posse. *Naturale enim est, & congruum fidei humanæ, quæ inter eos placuerunt servare. L. 1. pr. ff. d. pact.* nec datur ad renunciata & remissa regressus. Hinc quotiescunque cum debitore verè inope, (sive is sine culpâ suâ in paupertatem inciderit, & ex justâ commiseratione remissionem consecutus sit; sive etiam decoctor fuerit, modò verè pauper sit, nec dolò agat) transactum est, obstat creditoribus sua transactio. Si verò fraudulentus fuerit debitor, ut scilicet, simulandò summam inopiam, fugâ suâ extorsit transactionem remissionemque à Creditoribus, fraus ista, nec dolosò debitori lucrosa, nec decepto creditori noxia esse debet. *l. 19. C. de transact. l. 65. §. 1. de Cond. indeb. Mev. ad Jus Lub. P. 3. T. 1. Art. 13. n. 3. 4. 5. 6.*
14. Quæritur porro, si debitor fugitivus cum majore creditorum parte, (quæ ex quantitate debiti, & si hæc æqualis sit, ex numerò demum personarum, aut, si & hic par sit, ex dignitate earundem æstimatur. *L. 3. ff. de pact. L. ult. C. q. bon. ced.*) absentibus, aut dissentientibus reliquis transegerit, remissionemque aut dilationem impetraverit, an hoc ipsò, reliqui creditores,

res, iisdem cum illô conditionibus transigere teneantur? Respond. hic disting. (1.) inter creditores hypothecarios, (ad quos referendi creditores arrestantes; quia lex non distinguit, utrum per pactum, an per iudicem aut Legem constituta sit hypotheca. uti hoc asserit contra Berlich. Brunn. *ad L. 10. ff. de pact. n. 11.*) & Chirographarios, aut privilegiarios. Illi non obligantur transactione majoris partis; hi obligantur. *L. 10. ff. de Pactis.* 2. Disting. inter pactum remissorium, & moratorium: Illô hypothecarii non tenentur; hoc utique obligantur. *L. ult. C. qui bon. ced. v. h. Mev. ad Jus Lub. L. 3. T. 1. art. 13.* & latiss. Brunn. *add. L. 10. ff. de Pact.* Jure Lubecensi tamen aliud statui, nec obligari factô majoris partis, reliquos concreditores sine distinctione, tradit *Mev. all. loc.*

Præterea, cum qui aufugiunt, meditatione fugæ, iis quibus favent creditoribus, gratificari, etiam cum aliorum injuriâ sæpe non dubitent, & fraudulenter ob vetus debitum, novam hypothecam, cum aliâs Chirographarii sint, constituere soleant; non invalidum solum, irritumque propterea fit quod egerunt; per *L. 6. §. 8. L. 10. §. 13. L. 22. ff. quæ in fraud. cred. sed ob participatam fraudem etiam, (id enim præsupponitur, creditorem conscium fuisse fraudis debitoris. d. l. 6. §. 8.) post omnes creditores chirographarios rejici, nec, nisi his factâ solutione ad bona fugitivi devenire debere, cum Berlich. aliisque statuit *Mev. ad Jus Lub. L. 3. T. IV. art. 1. n. 77.* Quæ tamen sententia, cum Legibus probata non sit, nec mihi probatur. Si tamen ab initio ipsis fuerit pignus obligatum, licitè illud, traditum sibi accipiunt, nec prætextu fugæ aut fraudis revocari potest. *L. 13. ff. d. i. & Brunn. add. l. 13. Berlich. Dec. 118. n. 4.* Venditio quoque à debitore fugitivo*

gitivo in fraudem creditorum facta, non subsistit. Requiritur verò emtorem fraudis & fugæ esse consciùm *l. 6. §. 8. d. t.* Nimis autem generaliter loquitur Mevius *all. l. T. 6. art. 1. quod vendita à fugitivis debitoribus tanquam in fraudem cred. alienata, à possidente actione Paulianà revocare liceat.* Necesse enim est, ut verè in fraudem cred. alienata, sint. i. e. animò fraudandi creditores à parte debitoris; & sciente & fraudis consciò emtore. *d. l. 6. §. 8.* Tunc sc. demum restitutà re emtâ, postponitur ratione pretii, quod emtor dedit, omnibus aliis creditoribus, si pretium venditori datum, jam consumtum est. Quod si adhuc extet, in bonis residuis debitoris fugitivi, illud vindicare potest; cum hâc ratione nemo fraudetur. *L. 8. d. t. v. Brunn. ad L. 7. d. t.* Neque etiam tunc, re emptâ cedere tenetur, si quidem sciverit venditorem multos habere creditores, sed fraudis & fugæ sit ignarus. *L. 1. §. 12. ff. si quid in fraud. patron. Brunn. ad. d. L. 7.*

19. Venditio verò, ad quam inductus dolò fugitivi debitoris (i. e. fugam parantis) venditor est, si conditionem ejus ignoraverit, nulla est; & si fide de pretio habitâ, rem emtori tradiderit, dominium translatum non habetur, sed omnibus creditoribus hâc in re, si extet, eam vindicans venditor præferrur. Quoniam dolus dans causam contractui b. f. reddit illum ipsò Jure nullum. *L. 7. pr. ff. d. dolò malò Carpz. P. 1. C. 28. d. 18.* sine contractu autem, traditio non transfert dominium. *L. 31. pr. de acq. rerum dom. v. Gail. P. 2. Obs. 15. n. 9. Mev. P. 6. D. 199. seqv.* Præsumptio fraudis verò oritur ex brevitate temporis, quod inter contractum & fugam intercedit. Stracha de decoct. *P. 3. n. 31.* Quantum tamen spatium ad arguendam fraudem requiratur, Jure Communi decisum non est, ideoque judicii relictum. Si biduo aut triduo post contractum fugiat contrahens, illam

* (23.) *

illam fraudem præsumi statuit Stracha. *d. l. n. 30.* Jure Lubec. verò certa constitutio est, quod si intra mensis intervallum à tempore venditionis, aufugiat emtor, locus huic beneficio fit. Jus Lub. *L. 2. Tit. 6. art. 1.* Mev. ad illud *d. l. n. 15.*

Non tamen qui dolò inductus mutuo dedit fugam præparanti, licet pecunia nondum consumpta sit, ^{20.} hoc beneficiò gaudet, d. omnium creditorum, si ultimus, & nulla hypotheca ipsi constituta sit, ratione, cujus præferri nudis chirographariis possit, ultimus manet. Ratio in eo est: quoniam mutuum est contractus stricti juris; dolus autem dans causam contractui S. J. non reddit illum ipsò jure nullum, ut contractum b. f. *L. 7. pr. ff. de dolo malo.* Si ergo contractus subsistit, & ab initio validus est, mutuo accipiens, verè dominus pecuniæ mutuo datæ factus est; & per consequens, credens, vindicare rem, cujus is dominus non est, non potest. Quod in b. f. contractu secus est. *n. præc.*

Cæterum, si quis debitorem, qui in custodiâ est, ^{21.} eximat, aut ad fugam instruat, tenetur ultra pœnam creditoribus etiam civiliter, ad solutionem debiti, cujus causa fugiens captus erat. *L. 3. C. de exact. tribut. & l. fin. C. de operis libert.* Custos verò, qui negligenter eum custodivit, arbitrariè punitur. Brunn. *ad d. l. 3. C. & Mev. 22.* ad Jus Lub. *P. 4. Tit. XI. art. 3.* Nec minus ipse debitor, si ex vinculis elabatur, puniendus est. Fab. ad Cod. *L. 9. T. 4. D. 6. &c.*

CAPUT III.

DE FUGA DELINQVENTIUM.

SUM-

* (24.) *
SUMMARI A.

Delinquitur vel ex proposito, vel culpa, vel casu. n. 1. Illi-
cita est delinquentium ex prop. fuga. & quare n. 2. 3. 4. 5.
Sive fugiant ob delicta, ultimum supplicium, vel aliam pœ-
nam merentia. n. 6. 7. malitiosi delinquentes, asylis non fruun-
tur. n. 8. Quid de f. Canon. circa asyla obtineat. n. 9. delin-
quens post delictum fugiens, facit adversus se indicium. n. 10.
Quomodo in levioribus delictis. n. 11. quomodo in gravioribus.
n. 12. Fuga per se absque adminiculis, ad torturam non fa-
cit indicium. n. 13. Quale indicium faciat, arbitrio judicis
relinquitur. n. 14. an sufficiens indicium ad torturam pariat,
si reus ex vinculis evaserit. n. 15. de fugientibus ex carcere.
n. 16. De pœna carcerum custodum, ubi reus elapsus. n. 17. 18.
19. 20. Triplex delinquens sortitur forum, forum tamen lo-
ci delicti, fugâ suâ non declinet, & quare. n. 21. 22. De re-
missione reorum. n. 23. 24. 25. Reus capitalis criminis absens,
f. Comm. condemnari nequit. n. 26. ob contumaciam ultra re-
legationem non potest condemnari. n. 27. tamen manifesto cri-
mine pœna ordinaria quoque dictari potest. n. 28. De Banno.
n. 29. 30. De socio fugitivi, confitente, an ordinariâ pœnâ
afficiendus. n. 31. 32. 33. 34. de salvo conductu. n. 35. 36. 37. 38.
cessat salvus cond. post confess. criminis. n. 39. requiritur ad
salvum conductum impetrandum cautio, & qualis sufficiat. n.
40. 41. De fidejussore pro reo interveniente ad quid tenea-
tur. 42. 43. 44. de foro deprehensionis. n. 45. 46. de licità de-
linquentium fuga n. 47. 48. innocens suam tenetur probare
innocentiam. n. 49. Interim adversus cum ordinario modo
proceditur. n. 50. licita ad Principem delinquentium fuga. n.
51.

Aggredior nunc alteram speciem debitorum, nem-
pe delinquentium. Delinquitur autem, vel ex
proposito & dolo, vel per culpam, vel plane casu
fortuito, (licet hoc improprie delictum vocetur.) Illicita pla-
ne

ne, licet frequentissima sit, est delinquentium ex dolo
& proposito, fuga. Non enim aliud aufugiendo agunt,
quam, ut executionem justitiæ, in terra infirmitatis
tardent, aut etiam evitent, æternam Dei justitiam, fe-
veriore in die extremi judicii experturi. Nec ha-
bent qui delinquant, ut de injuria conquerantur, dum
pœna ab iis deposcitur, quam vel Deus ipse immediatè,
vel mediatè per Magistratum statuit. Multum quippe
interest Reipubl. ut delicta non maneant impunita; &
hi, optimè de LL severitate edocti, injustè pœnā subire de-
trectant, dum in delictum consensere. Tenetur insu-
per unusquisque, maximè qui Christo nomen dedit, in
id cooperari, ut justitiæ, & gravissimæ iræ Divinæ, tem-
porali pœnā, & vera simul pœnitentiā fiat satis. Nec
etiam sibi persvadeat quisquam delinquentium, se fugā
suā illudere tantum hominis judicio; Illudit ipsi summo
Deo, qui omnis judicii & justitiæ in terris autor est. U-
ti exemplo Achani, & passim ex sacris Literis con-
stat. v. h. Dn. Bekm. in Præc. mor. c. 17. p. m. 89.

Distingui verò hic non potest inter delicta ul-
timum supplicium, & aliam minorem pœnam prome-
rentia: Quamvis enim quod ad illa attinet, fuga licita
videatur; utpote de quibus si præterita sint, non futu-
ra L. 27. §. 3. & 4. de pact. (exceptò in tantum adulteriò)
pacifiliceat, L. 18. C. de transact. L. ff. de prævar. (An ve-
rò ejusmodi pactum conscientiam reddat quietam alia
quæstio est.) ita: ut reus pro confessio non habeatur,
nec puniatur; (licet ab alio accusari, & ex officio pu-
niri possit. arg. L. 5. §. f. ad L. Jul. de vi publ. Carpz. P. 4. C.
13. D. 10. & P. 3. Qu. 148. n. 2. 33.) cum ignoscendum sit
illi, qui sanguinem suum, qualiter qualiter redemptum vo-
luit. Non tamen idem ad fugā applicari potest; nec enim
fugienti ignoscitur delinquenti, aut fugā sanguinem su-
um

- um redimit, cum adversus eum, & in locò delicti, & domicilii, & ubi vis ubi deprehenditur, criminaliter procedatur. (*uti hæc infra plur.*) Hinc quoque fit, ut malitiosi delinquentes, utpote latrones, homicidæ, & raptores, asylius non fruuntur. *Nov. 57. C. 7.* Qui tempore Judæorum Reipubl. jamjam, ex ipsius Legis Divinæ præscripto, & Regis Salomonis, Jojadæque Pontificis exemplo, ab ipsâ arâ poterant abstrahi & occidi. v. *Ex. 21. v. 14. Deut. 19. v. 11. seqq. 1. Reg. 2. v. 28. 31. 2. Reg. 11. v. 15. seqq.* De Jure Canonico tamen exceptis latronibus, & nocturnis agrorum depopulatoribus; viarumque obsessoribus, *C. 6. X. de immunit. Eccles.* item iis, qui in ipsis Ecclesiis, aut cœmeteriis deliquerunt; *c. ult. d. t.* confugientem ex delinquentibus ad Ecclesiam, aut domum Episcopi, aut ad Ecclesiæ circuitum, intra 30. passus ab ostio, (quod spatium, Ecclesiæ reverentiâ, defendi sacri canones voluerunt. *Caus. id constituimus, 17. qv. 4.*) inde extrahere aut abripere nemo potest, nisi præstitâ quoad pœnam sanguinis immunitate. *C. pen. X. d. t. v. lat. Ziegler. ad Lancell. L. 2. T. 20. §. 6. ad 9. incl.* Sed iniquitatem hanc Juris Canonici, legi Divinæ morali de occidendô homicidâ, directò contrariari, cum per se pateat, non est, ut multis verbis adhuc eam accusem. add Grot. *J. B. & P. L. 1. C. 2. §. 16. n. 6. Lib. 2. c. 20. §. 25. seqq. & c. 21. §. 5. n. 1.*
8. Si delinquens post delictum commissum abiit, facit adversus se, fugâ suâ indicium. *pr. art. 25. Conf. Crimin. Carol. §. ult.* Hinc dicitur, quod fugiens se ipsum accuset; *Nov. 53. c. 4. §. igitur.* & fugitivus damnato comparetur. *tot. tit. C. de fugit.* Et quidem, quod delicta leviora, mulectâ quâdam, aut aliâ infra corporis supplicium pœnâ, expianda concernit, dubium non est, quin fugitivus, si factâ citatione non compareat, pro confesso haberi, & condemnari possit. In delictis tamen gravi-
9. 10. 11. 12.

oribus, quorum poena ultimum supplicium est, quid fuga operetur, altioris indaginis est. Quod ad inquisitionem sufficiat, & praesumatur reus, ex conscientia criminis fugisse, apertissimum est. v. *Danhaud. c. 10. n. 9. Stephan. ad. d. art. 25. Const. Cr. n. 8.* Ad torturam, vero per se, abs- 13.
 q; ullis adminiculis, indicium regulariter non facit: *art. 27. d. Ord. Cr.* Cum & abire de loco, & aufugere quis possit licet innocens sit & minime criminis reus, ex alia nempe causa; utpote iusto accusationis meru, vel inquisitionis instituta aut futurae, aut si ab aliis audiverit imminere sibi periculum vinculorum, aut etiam, si extimescat saevitiam iudicis, aut potentiam inimicorum, aut falsos testes Zanger in *tract. de quest. & tort. c. 2. n. 87.* Non enim tam fuga inspicienda, quam animus fugientis. *L. 17. §. 3. ff. de Edict. lit. edito.* Caeterum, cum alias materia indiciorum arbitraria sit, quale fuga indicium pariat, arbitrio iudicis, pro ratione circumstantiarum & personae delinquentis, relinquendum. *d. art. 27. Carpz. P. 3. Q. 120. n. 63. seqq.* Sufficiens quoque & Idoneum ad torturam argumentum, tunc fugam facere, si reus in vincula jam conjectus, effractio carcere aufugiat, videtur Menoch. *L. 1. de Praesumpt. praes. 89. n. 42. seqq. Mascard. de Probat. Vol. 2. concl. 820. n. 16. Zanger. d. c. n. 94. 95.* ubi etiam sufficere ait, si absque effractione reus fugisset: hoc tamen, nisi ea ratione nititur, quod non facile vincitur reus, nisi jam aliqua adversus eum sint indicia. *Carpz. Pr. Crim. Q. 111. n. 34.* simpliciter defendere non audeo.

14.
 15.
 16.
 Alias distinguitur circa fugientes ex carcere, in-
 ter effractores violentos, & qui per negligentiam custodum evaserunt, in *L. 1. pr. ff. de effract.* Ab illis ultimum supplicium sumendum: (Quod tamen de quibusvis delinquentibus incarceratis, non accipiendum.

communiter statuunt DD, cum arbitrariè, aut etiam
 fustigatione puniantur; sed de iis saltem, qui propter
 delictum, quod mortis pœnam meretur incarcerati
 sunt: modo tamen confessio criminis, quæ vel ob
 solam effractionem, ceu sufficiens indicium ad tortu-
 ram. *v. n. preced.* questione extorquenda est, accedat.
v. h. l. 13. ff. de custod. reorum. Carpz. d. l.) Hi. scil. qui per
negligentiam custodum elapsi sunt, mitius puniuntur.
l. 1. ff. de effract. & expilat. Etiam tunc violenti effracto-
 res, si animum habent redeundi. *d. l. 13. de cust. reorum.*

17. Incidit hic quæstio, an, & quâ pœnâ afficiendi
 sint carcerum custodes, si reus incarceratus elabatur?
 Et Resp. distingvendum esse (1.) inter *dolum* custodum,
 & si corrupti, conscii fugæ incarcerati eam non impe-
 dierint. *l. 8. ff. de cust. reorum. l. 12. eod.* Atque hi, de Ju-
 re Civili Rom. (modò de dolo convicti sint) eâdem
 pœnâ, quâ delinquens erat afficiendus, puniendi sunt.
l. 4. C. de custod. reorum. verb. Nam ipsum volumus hujus-
modi pœnâ consumi, cui obnoxius docebitur, qui fugerit. ne-
cessariò igitur requiritur, ut & reus convictus sit, &
confessus crimen, nec nuda ejus inculpato sufficit. (2.)
18. Et inter *negligentiam* aut *culpam*, quâ fugam non im-
 pediverunt, quam diligentes, impedire faciliè potuif-
 sent. Hòc casu pœna custodum est arbitraria, pro
 modò culpæ, quam admiserunt. uti patet ex *l. 8. l. 12.*
& l. ult. ff. d. t.
19. Per Constitutionem tamen Carolin Crim.
art. 180. in pr. quoad *dolum* commentariensium, non
 idem, quod *l. 4. C. d. t.* statutum videtur; sed id saltem
 decisum in d. art. multi volunt, ut illi demum custo-
 des, qui opem & auxilium, carcerem frangendo reo
 fugienti præstant, eâdem pœnâ teneantur, quâ incar-
 cerati digni judicati fuissent. verb. *art. Wann ein Hüter*
der peinlichen Gefängniß/ einem der peinliche Straffe ver-
wirdet/

vincet / aushilfft / der hat dieselbe peinliche Straffe / an
 statt des Ubelthäters / den er also ausgelassen / verwircket.
 Dolus verò aliàs & quælibet culpa arbitrarie saltem, 20.
 & non nisi dolus, pœnâ corporali fustigationis puni-
 tur. *d. art. 180. v. lat. Carpz. P. 3. Qv. III. à num. 99. ad f.*
 Porro, cum triplex qui delinquit, tortiatur forum, (1. 21.
 in loco domicilii, ut quod generale est, (2. Ubi deli-
 quit, sive inchoatum ibi, sive jam consummatum de-
 lictum sit. *l. 1. C. ubi de crim. agi oport. Struv. Ex. 9. Th. 45.*
Brunn. ad d. l. 1. C. n. 12. ad n. 19. licet dissentiat Carpzov.
Pr. Crim. qv. 110. n. 16. seqq. qui consummati delicti locum
 forum rei existimat. (3. Ubi deprehenditur, licet ibi
 nec domicilium habeat, nec deliquerit: *d. l. 1. C.* notan-
 dum est, fugâ suâ forum loci delicti minime declinare
 fugientem, sed adhuc adversus eum processum crimi-
 nalem institui posse. *t. tit. C. ubi de crim. l. 3. pr. ff. de re mi-
 lit. Hahn. ad Wesenb. tit. de judic. n. 16. Carpz. d. qu. 110.*
n. 45. seqq. Cujus ratio est, (1.) Quoniam nullum aliàs 22.
 locus delicti haberet privilegium, cum ubivis reus pos-
 sit conveniri ubi deprehenditur. *d. l. 1. C.* (2.) Quia du-
 rum esset, læsum & injuriam passum, maximis sum-
 tibus alibi ut litiger, compelli. *Nov. 69. c. 1. §. 1.* (3.)
 Quia aliàs facillimum esset pessimo cuique, fugâ alte-
 rius jurisdictionem illudere. *Fab. ad Cod. L. 3. tit. 14. D.*
1. n. 2. Et hoc, quod ad Jus Civile Roman. attinet, in-23.
 dubium est, cum hœc jure, reus, à quovis giudice, sive
 domicilii, sive deprehensionis postularus, judici loci de-
 licti remittendus sit. *l. 3. ff. de re milit. l. 28. §. 15. ff. de*
pœn. l. 7. §. 4. l. fin. ff. de accusat. Nov. 69. c. 1. Nov. 134. C. 4. §.
 Moribus tamen hodiernis, necessitatis non est, delin-24.
 quentium, qui aufugerunt, ad locum delicti remissio;
 quoniam hodie, non ut olim, jurisdictio in toto Rom-
 Imperio, sub unô capite est. *Mev. P. 7. D. 86. num. 12. est*

- tamen *civilitatis*. Gail. *l. de pac. publ. c. 17. n. 30.* Hinc fit sapissime, ut iudex domicili vel deprehensionis legitime requisitus, datis sc. reversalibus, reum ad iudicem loci, ubi delictum commissum est, remittat, imò ex pacto nonnunquam teneatur. v. Carpz. *d. qu. 110. n. 25. § 4. ad § 7.* Si tamen in locò delicti commissi deprehensus fuerit reus, formata adversus eum inquisitio, & sententia jam lata, atque tunc reus primum aufugerit, ne lata sententia eludatur, ipsum Jus Gent. remissionem postulare videtur, & necessariam tunc esse statuunt DD. Mev. *P. 9. D. 109.* Carpz. *d. l. n. 63.* Hahn. *tit. de jud. p. m. 290. col. 2. in med.*
26. Condemnari verò reus capitalis criminis J. Comuni, exceptò crimine læsæ Majestatis, ad pœnam corporalem absens non potest. *L. 5. pr. ff. de pœn. l. 6. C. de accusat. l. 1. ff. de requir. reis.* Sed tantum edictis publicis, aut aliò solenni modò citatur. *d. l. 1.* Interim, statim à tempore fugæ, bona ejus annotantur; atque ne ex iis aliquid pereat, obsignari, vel si servari nequeunt, distrahi debent. Et quidem si intra annum, à quò annotatio facta est, reus se purgaverit, bona omnia reversus recipit, aut mortuus, ad heredes transmittit; Si autem annò elapsò nondum venerit, aut se purgaverit, bona fisco, sive civitati irrevocabiliter cedunt. *l. 1. in f. d. t. l. 1. 2. § 4. C. eod.* Si verò ob contumaciam condemnatur, (modò constet de corpore delicti, sine quò in criminalibus nulla fit condemnatio, nec etiam specialis inquisitio instituitur. *l. 1. ff. ad Sc. Syllan. Ord. Crim. art. 5.*) ultra relegationem, pœnase extendere non potest. *d. l. 5. ff. de pœn.* In manifestò tamen crimine & notoriò, vel si jam convictus per testes ante fugam sit reus, pœnam ordinariam quoque dictari posse extra dubium est. Goth. *add. l. 5. de pœn.*
- Aliqui-

Aliquibus in locis Germaniæ, ad BANNUM proceditur, contra delinquentem fugitivum; (*Er wird in die Mordacht erkläret*) teste *ipso* IMPERATORE CAROLÔ V. *art. 1555. Const. Crim. Confer. Mev. ad Jus Lub. P. 4. T. 2. art. 11. n. 24. 25. Ubi n. 19. seqq. it. T. 17. art. 1. n. 13. seqq.* formam hujus processus, & effectus de *Jure LUBECENSIS* explicat. Quid de *Jure SAXONICO* obtineat, tradit *Carpz. Pr. Cr. Qu. 140. per. tot.* In Pomerania nostra, nunquam ejusmodi processum banni institutum vidi, quamvis multos capitalis criminis reos, partim ex ipso carcere vel custodiâ effugisse recorder.

Et hæc de pœna ipsius fugitivi. Alia quæstio est *31.*
 An socius fugitivi, si delictum confiteatur, non obstante confocii fugâ, puniri ordinariâ illius delicti possit pœnâ? Distingvendum hic mihi videtur; inter delicta, quæ sine sociô perpetrari possunt, & quæ non possunt. In *illis*, uti pleraque sunt. v. g. homicidium, furtum, &c. fugâ socii nihil confert ad mitigandam confitenti pœnam ordinariam. In *his* verò, qualia sunt pleraque delicta carnis, v. g. adulterium, incestus; fuga confocii regulariter à pœnâ ordinariâ, (*modo illa sit ultimi supplicii, utpote ad quam dictandam majori providentiâ & certitudine opus est.*) liberat confitentem. *Harm. Pistor. Obs. 34. per tot.* Quoniam hic nonnisi utriusque partis confessione, de corpore delicti, (sine quo nulla condemnatio,) plene constat. *Id. Obs. 33. n. 22. Carpz. Qu. 60. n. 35. & Qu. 72. n. 52.* Igitur, si aliò modò de corpore delicti *32.* judex, per indicia indubitata satis certus sit; v. g. si adulteram fugitivam aut, incestuosam gravidam, & in ipso concubitu deprehensam fuisse; maritum verò fugitivæ convenienti casu, longius abfuisse, per testes proberur, eumque his indiciis confessio rei concurrat, quin ab eo, etiam si confessio alterius partis non adsit, ultimum sumi

mi supplicium posset, nullus dubito. cum Carpz. Petr.
Qu. 60. n. 18. 19. 20. 21. 22.

34. Aliud quidem statuit Carpz. *d. n. 39. seqq.* de confessione in tortura; eamque licet socius in fuga sit, sufficere ad pœnam mortis reo infligendam: Sed hoc tantum, quod ipse non negat, de *Jure SAXONICO*. De Communi enim jure, confessioni in tortura factæ, intuitu ipsius confitentis peculiaris quædam vis non est, *L. 1. §. 23. §. 27. ff. de question.* Ut quæ æque fragilis, & ob tormenta periculosior est. *d. §. 23. Zanger de Quæst. seu tortur. reorum C. 5. n. 23. 24. H. Piff. d. l. n. 18. 19. seqq.*
35. Accidit plerumque, ut fugitivus reus, multoties citatus, metu carceris non compareat, nisi impetratò prius salvò conductu; Quem quilibet Magistratus, (quia non gratiæ, sed justitiæ est,) in atrocissimis etiam delictis, (cum in his non minus, quam levioribus promovenda sit justitia) concedere potest; Carpz. *Pr. Crim. qu. 112. n. 28. n. 30. seqq.* eò effectu, ut usque ad sententiam criminalem, (bis et was Peinliches erkand wird) reus à carcere tutus sit. Sententiâ itaque ejusmodi publicatâ cessat salvus conductus, & cautio à reo præstita relaxatur; reus denuò incarceratur, & adversus ipsum secundum sententiam latam proceditur. Quid si autem reus appellare velit, aut restitutionem petere contra sententiam, durat ne & tunc post inter positam appellationem salvus conductus? Distinguit hic Carpz. *Qu. 139. n. 4.* inter processum inquisitorium summarium, & accusatorium ordinarium; in *illò* plane appellationem denegat, in *hòc* verò concedit: Et Durat tunc salvus cond. post sententiam. Appellatio enim judicatum suspendit, *l. 1. §. ult. ff. ad se. Turpill. l. 32. C. de transact.* & impedit aliquid innovari. *l. 7. ff. nihil nov. appell. interp.* Quemadmodum idem & in Pomeraria nostra, hætenus

nus juris fuit. *pr. §. 15. S. S. Ordnung. tit. wie in Fiscalischen Processen zu verfahren verb. würde Er aber restitutionem in integrum suchen/ und process erhalten/ so hat Er immitteltst des sichern geleits zu genießen. Quod tamen per speciale Rescriptum Regium d. 14. April. 1693. mutatum est. verb. diesem nach erklären wir uns dahin/ daß angezogner 15. §. der HoffgerichtsOrdnung/keinen andern Verstand haben könne/ noch solle/ als : Daß wenn gleich *restitutio in integrum* gesucht/ und process ertheilet/ den noch aber der richter sehen würde/ daß das *delictum capital* sey/ der *salvus Conductus* cessire, und in der Sache gehörig/ und nach anleitung der eingeholten Urtheil verfahren werden müsse. Wornach Ihr auch also in diesem und ins künftige in dergleichen fällen gehorsamst zu achten.*

In super per se pater, cessare effectum salvi con-
ductus, si reus confiteatur crimen; tunc enim in vincula conjici, & puniri potest, cum in confessum iudicis partes aliæ non sint, quam ut condemnet. *L. 25. ff. ad L. Aquil. servatō tamen præscriptō L. 1. §. 17. ff. de quest.*

Requiritur autem ad obtinendum salvi. condu-
ctum, à reō fugitivō, ut cautionem præster. *Carpz. Qu. 112. n. 103. seqq. S. S. Ordnung. d. t. §. 17. verb. præviā sufficientē cautione.* Hæc regulariter fidejussoribus vel pignoris præstanda est: sed an & juratoria admittenda sit quæritur? *Carpz. d. l. n. 104. & B. Brunn. Proc. Crim. C. 8. m. 6. n. 23.* negant in criminibus atrocioribus: Mihi tamen secus viderur, positō sc. casu quod reus fugitivus fidejussoriam aut pignoratitiam cautionem præstare se non posse, adhibitā omni diligentia, simul juraverit. Ratio est. (1.) quia præstat aliqualem habere hoc modō
promovendæ justitiæ spem, quam planè nullam. (2.)
Posset reus esse innocens, quem non admittā illā quam
præstare potest cautione, prorsus à defensione exclu-
dere

42. dere nimis rigidum foret. Si fidejussoria igitur sit cautio, fidejussor tenetur reum sistere, aut pœnam pecuniariam, amissione pecuniæ, locò cautionis oblata, præstare. Ad corporalem enim nec obligare se fidejussor potest, & si fecerit, corporaliter tamen puniri nequit; cum pœnæ suos persequi debeant autores. *l. 22. C. de penis* & nemo suorum membrorum sit dominus. *l. 13. ff. ad L. April. punctâ l. 1. ff. de his qui mort. sibi conscri.*
43. Quemadmodum reus salvum habens conductum, in terminò personaliter comparere, & de J. Communi, & de Pomeranico *H. H. Ordnung. d. S. 15.* tenetur; ita, si in ultimò terminò ad sententiam definitivam, torturam aut pœnam dictantem se non sistat, ipse aut fidejussor pecuniam cautionis solvere debet. Nihilominus tamen adversus eum procedi criminaliter, si adhuc se subtrahat, ad sententiam Banni, vel proscriptionis potest: cum hæc amissio pignoris respiciat tantum contumaciam rei, non expiationem delicti, quod impunitum manere non debet. *L. 51. ff. ad L. Aquil. l. 81. S. 1. de judic. l. 4. ff. de nex. act.*
44. Fidejussores quoque, qui reum semel in judicio sistunt, si effractò carcere, vel aliter postea fugiat, ad ulteriorem pœnam non tenentur. vid. *Carpz. d. Qv. 112. in f*
45. Si delinquens non compareat in locò delicti commissi, sed in fugâ permanferit, ubique ubi reperitur, puniri potest; (quod forum dicitur deprehensionis.) nec minus in locò domicilii. uti spr. n. 21. Condemnatio tamen ejus fieri debet, secundum jura & statuta loci delicti. *Carpz. Qv. 54 n. 50. ibique all. aut.*
46. Sicut enim contrahentes obligantur juxta statuta loci contractus, ita delinquentes quoque secundum jura loci, in quo delinquent: æque nimirum delinquendò quis obligatur, ac contrahendò, *l. 20. ff. de pen. tut. t. ff. de oblig. que ex delicta nasc*

nasc. Et quando dicitur; delinquentem forum forti-
ri in locô domicilii, & ubi reperitur, intelligendum il-
lud de modô procedendi in istis locis consvetô, non de
pœnâ, quam ipsô momentô, quo delinquitur, reus in-
currit. Atque hinc locus delicti in criminibus puni-
endis, reliquis potentior. Farin. *in Prax. Crim. L. 2, T.*
1. qv 7. n. 1.

Licita fuga dici potest innocentis, (qui tamen pro-
nocente & delincente habetur,) & qui non ex con- 47.
scientiâ delicti, sed metu carceris, aut inquisitionis abit.
arg. L. 25. ff. ad SC. Syllan. Nemo enim periculo se ex-
ponere tenetur. *arg. L. 7. ff. ad SC. Treb.* & fatuus vide-
retur, qui ex carcere causam dicere, suamque inno-
centiam probare mallet. Zang. *c. 2. de quest. n. 87.* Cothm.
Vol. 1. resp. 12. n. 190. seqq. Hinc nec fuga sola, sine aliis 48.
adminiculis gravat fugientem ad torturam usque, v.
supr. n. 13. it. Gail. L. 2. O. 109. n. 6. 7. 8. Carpz. Qv. 120. n.
64. ad 68. Imô gaudent de jure fugitivi innocentes a-
sulis. *Exc. 21. v. 13. Num. 35. n. 11. 12. Deut. 19. v. 11. Grot. l.*
2. c. 21. §. 5. Dn. Beckm. Consp. Doctr. moral. c. 17. f. Te- 49.
netur verô fugitivus innocens docere suam innocen-
tiam, & probare: de quâ probatione vid. Carpz. *qv.*
115. per tot. Interim adversus eum, quamdiu de ipsius
innocentiâ judici non constat, eodem modô, quo ad- 50.
versus nocentem agitur, procedendum, dum quis
nocens, quis innocens sit, causâ demum cognitâ con-
stat. Licita quoque delinquentium fuga dicitur, quan-
do ad superiorem (i. e. Principem) confugiunt. Ratio 51.
quia fuga ad Principem habet vim appellationis. *arg.*
L. 26. ff. ex quibus caus. maj. Wesenb. in parat. n. 4. ff. de
custod. & exhibit. reorum, Zang. c. 2. de quest. & tort. num.
95. &c.

* (36.) *

CAPUT IV.

DE FUGA SERVORUM.

SUMMARIA.

*S*ervorum nomen est generale. n. 1. de jure dominorum, im-
primis Roman. in servos antiquos. n. 2. 3. 4. De asylis ser-
vorum, n. 5. 6. alia est hodie servorum conditio, quam quæ o-
lim fuit. 7. 8. de illicita servorum fuga; & quid circa eam
juris. n. 9. 10. 11. 12. 13. 14. de receptatoribus servorum fugitivo.
n. 15. de solutione factâ famulo fugitivo. n. 16. de licitâ fa-
mularum fuga. n. 17. 18. 19. 20. 21. Receptatores servorum
ex justâ causa fugientium, à pena sunt immunes. n. 22. De
propriis hominibus; s. rusticis. n. 23. 24. de eorum conditione
in Pomerania, & locis septentrionalibus. n. 25. 26. de illicitâ
illorum fugâ. n. 27. dupliciter rustici fugit: quoad modum
adversus eos procedendi, considerandi sunt, & quid in utro-
que respectu juris, n. 28. 29. 30. 31. 32. rei vindicationem ad-
versus fugitivum rustic. intentans, ad quid teneatur. n. 33.
34. 35. 36. 37. Aliò jure utitur, qui cond. ex L. 14. C. de a-
gric. instituit. 38. 39. 40. 41. Quando vindicatus statim abs-
que causæ cognitione remitti ad locum unde aufugit debeat.
n. 42. ad quid teneatur post fugam proprii hominis, illum re-
stituere condemnatus n. 43. 44. an fugitivus, & quantò tem-
pore præscribatur n. 45. de licitâ priorum hominum fuga.
n. 46. 47.

1. *S*ervorum nomen. I. est generale, & includit tam
servos antiquos Romanorum, quam hodiernos fa-
mulos, & rusticos, sive proprios homines. Item
ancillas. Quorum varia jura intuitu fugæ, quâ fieri
potest brevitate exponam.
2. De servis antiquis Roman. hæc dixisse sufficiat;
quod competierit quondam in servos, maximè Roma-
norum

*norum, dominis jus vitæ & necis. §. 1. Inst. de his qui sui
 vel alien. jur.* (Apud omnes enim gentes summum il-
 lud jus in usu non fuisse testantur historiæ v. *Bodin. l.*
de Republ. §. Grot. de t. B. & P. L. 3. C. 4.) Tempore ta-
 men Justiniani, & Civili jure nemini licebat sine causâ³
 in Legibus cognitâ in servos suos sævire. §. 2. *J. d. z.* sed
 erat ea tantum justa causâ servum occidendi, si domi-
 nus eum in facinore deprehenderet, in quô quilibet li-
 ber homo deprehensus, poterat, occidi. Quo pertinet
l. 24. ff. ad L. ful. de adult. quæ permittit domino servum
 in adulterio uxoris suæ deprehensum occidere. Idem
 Juris in servô latrone. *l. 4. pr. ad L. Aquiliam.* Ex aliâ⁴
 igitur causâ levioere si servus occidebatur, tenebatur
 dominus L. Corn. de sicariis. *d. §. 2. J.* Modica tamen ca-
 stigatio dominis permittebatur. *l. un. C. de emend. serv.* in
 quâ excedere, & nimium in servos sævire non licebat.
 Si autem excedebatur, confugere servi ob sævitiam
 dominorum poterant vel ad ædam sacram, vel ad sta-⁵
 tuam Principis; & tunc causâ cognitâ si vel durius
 quam æquum esset, vel infami injuriâ affectos esse
 constabat, auxilium ipsis, contra sævitiam vel famem,
 vel intolerabilem injuriam non denegabatur, sed
 cogebantur domini, bonis conditionibus ipsos vendere. *d.*
§. 2. J. & L. 6. §. 5. C. de iis qui ad Eccl. Approbatur igitur
 tunc illorum fuga & licita erat. Non tamen sem-⁶
 por profuit ipsis hæc fuga; si enim ex malitiâ eo con-
 fugiebant, puniebantur. *L. 28. §. ff. de pœn. Zœs. ad h. tit.*
 Nec minus, si armati in Ecclesiam se proriebant, indi-
 gni hâc immunitate Ecclesiæ judicabantur, dominoque
 restituebantur. *l. 4. C. de his qui ad Eccl. conf.* Quoniam
 immunitate loci, non verò armis fidere debebant. Et
 iniquum est religione loci tutos esse illos, qui in armis
 præsidium collocant. B Brunn. ad d. l. 4. Cod. Ergo &
 tunc

* (38.) *
tunc *illicita* erat illorum fuga. Sufficiat hoc de servis antiquis.

7. Servitute hâc antiquâ, hodiè inter Christianos, maximam partem antiquatâ. Gail. *de pign. Ob. 8. n. 1.* nisi fortasse adversus Turcas, & Saracenos, Tartaros, aliosque ethnicos, jure thalionis hâc juris Gentium facultate utamur, Husan. *tr. de prop. hom. c. 1. n. 44.* in ejus locum succesit conditio *famulorum priorumque hominum*, qui etiam communiter servorum nomine veniunt. Illi quidem servi non sunt, sed manent liberi homines, qui certis conditionibus servitia sua locant, præstantque. Horum famulorum principalis obligatio inter alia hæc est; Ut præstent operas promissas ad tempus conventum. Igitur si sine iustâ causâ, ex malitiâ aufugiant, & ante tempus locationis finitum discedant, *illicite* fugiunt; Et tenentur (1.) ad solutionem interesse. Quod vel majus vel minus esse potest præteriti temporis mercede, als der schon verdient te Lohn; Nam in hujus interesse deductionem, veniunt non modò operæ quibus caruit Dominus, sed ea quoque damna, & lucra cessantia, quibus fuga servi causam dedit. *arg. l. 3. ff. si quad. paup. sec.* Quæ omnia dominus juramentò in litem æstimare potest, ut hinc operesâ probatione non sit opus. Mev. ad Jus Lubec *L. 3. T. 8. Act. 5. n. 11. 12.* Statuunt quidem communiter DD. inter quos Carpz *P. 2. C. 51. D. 13.* Mev. *d. l. n. 8.* hòc casu præter præstationem interesse famulum quoque amittere mercedem præteriti temporis, quod & in Praxi videtur receptum, Juri Comm. tamen ob silentium legis minus congruum. Adeoque præteriti temporis merces in computatione interesse meritò deducenda est. (2.) Pro futurò tempore, quo servire debebant, procul dubio, nullum ipsis debetur salarium, & fi

fi solutum sit, justè repetitur. *l. 15. §. 6. ff. locati cond. (3.)*
 Persequi potest illos dominus, & propriâ autoritate capere, cum eò jure, & privilegiis, quæ aliàs jure Comuni servorum persecutioni indulta sunt. Inter quæ insigne imprimis est, quod Magistratus domino permittere teneatur, inquirere fugitivum in ædibus alienis *l. 2. C. de serv. fugit. l. 1. §. 2. l. 3. ff. eod.* Imò ipsum ad juvare. *Mev. P. 3. D. 247. n. 1. 2. (4.)* Si illorum copia haberi potest, cogendi sunt, ut per totidem dies quibus abfuerunt, adhuc post finitum locationis tempus serviant. *L. 14. §. 1. ff. de stat. lib. (5.)* Quod si res domini quædam amissæ sint, quas ipsum habuisse constat, famulus fugitivus, aliàs suspectus & sui ipsius furtum faciens, eas abtulisse præsumitur, & facit adversus se indicium ad torturam. *Mev. ad Jus. Lub. L. 3. T. 8. art. 10. in f.*

Videndum quoque de iis, qui servos fugitivos recipiunt, & celant, aut etiam ad fugam sollicitant. Hi verò non minus, quam ipsi servi fures sunt. *l. 1. pr. ff. de serv. fugit.* Quæ Jure Civ. contra eos obtineat pœna patet ex *L. 4. C. de serv. fugit.* Hodie hæc arbitrarioria est *Mev. d. l. art. 8.* Quid de jure Lubec. circa fugam famulorum obtineat, de eo vid. *Mev. all. locis.*

Est insuper adhuc illud de fugæ famulorum notandum: Quæritur, an per solutionem factam famulo, sive ministro creditoris fugitivo, liberetur debitor? & resp. negando. *arg. L. 38. §. 1. de solut.* Nisi famulus mandatum aut etiam Chirographum vel apocham domini sui ostenderit; licet Chirographum aut apocham illi surripuisset. Rat. est hæc; quia is, qui hujusmodi instrumenta in manibus habet, justâ ratione pro mandatarario habetur. *Mev. P. f. D. 175. n. 6.* Adeoque h. c. solvens famulo fugitivo liberatur. *Brunn. & DD. ad L. sol.*

20. *S. f. Commod. l. 7. C. mand. Struv. J. P. F. L. 3. T. 21. S. 5.*
17. Licita famulorum fuga tunc dicitur, quando ex justâ causâ, veluti ob iniquam domini duritiam aufugiunt; (utpote quæ illum ipsis quoque privat mancipiis, in quæ jure potestatis & servitutis amplius licet. *L. 2. ff. de his qui sunt sui l. al. jur. Gail. 1. Obs. VI. per. tot.*)
18. Et quidem in tantum, ut ex opinione Mevji ad jus Lubec. *L. 3. T. 8. Art. 9. n. 11.* non solum evadere, sed etiam pro salariô quod nullâ diligentia à dominis percipi potuit, res quasdam æquivalentes impune iis furari liceat: Quod tamen non satis capio, nisi in verbis: *nullâ diligentia*, supponat judicis auxilium jam à servo fuisse imploratum, & fortasse ob potentiam domini denegatum. Ob id enim judiciorum vigor constitutus,
19. ne quis sibi ipsi jus dicat. *L. 14. C. de Judæis.* Nimum durus autem est dominus, si servus vel nulla, vel non sufficientia exhibet alimenta, ad quæ tamen ipsis obstrictus est. *l. 18. l. 21. ff. de oper. libert.* Wann der Herr seinen Gesinde die Nothdurfft an essen und trincken nicht darreichet. Monet tamen Mev. *d. T. 8. Art. 5. n. 37.* conqueri prius de eo famulum apud judicem debere, ubi nec delicatus famulus, nec durus dominus audiendus est, sed à judice examinandum, & determinandum, quid pro necessitate corporis, ad exhibendas operas, satis sit. Et si post mandatum, de non ultra sæviendum illud impetratum non sit, liberum à servitiô declarari debere servum. Famulus autem promissam tunc exigere mercedem potest, quoniam servire paratus est, sed Domini sævitia impeditur. *arg. l. 10. S. 1. ad L. Rhod. de jact.* Mev. *all. loc. n. 39.* Tenetur quoque dominus servo ad cautionem de non offendendo, antequam ad officium hic redeat, si servus metuat sævitiam vel malam tractationem, ejusq; justam causâ (ut sunt minæ domini) proferrat.

rat. Mev. P. 4. D. 19. Receptatores etiam hujusmodi 22.
famulorum ob sævitiam aut minas domini fugientium,
ex justâ suâ misericordiâ inculpabiles sunt Mev. ad Jus
Lub. d. T. 8. art. 8.

Devenio nunc ad alteram speciem servorum pro-
prios nimirum homines, quorum conditio secundum cu-
jusque loci consuetudinem decernenda venit. uti recte
Struv. J. P. T. L. 1. T. 4. §. 4. Ex jure Rom. enim hoc
fieri nequit, cum nec servis, nec adscriptitiis, nec cen-
sitis Romanorum per omnia æquiparentur. v. Mev. tr.
Bon abfordrung der Bauren. Qu. 1. n. 5. seqq. & Qu. 2. n. 91.
ad 97. Dicuntur hodierni proprii homines, per ex- 24.
cellentiam rustici: Qui tamen latè sic dicti in triplici
sunt differentia. Alii sunt planè ob omnibus servitiis
liberi, & de bonis suis, non nisi opera communia fer-
runt, quæ cives etiam subire tenentur. Germ. frey Bau-
ren. Alii non proprios, sed alienos colunt agros, à
servitiis quidem liberi, præstant tamen censum annuum,
Germ. Pachtleute. Alii non ad censum solum, sed & ad
servitia sunt obstricti, & agris ita addicti, ut sine domi-
norum venia, decedere non possint. Germ. Leibeigene
Leute. Hi sunt rustici illi, vel proprii homines, de qui-
bus hic agendum. Mev. d. tr. Qu. 2. n. 14. seqq. Condi- 25.
tio illorum in Pomerania, & locis septentrionalibus
hæc est, quod quoad statum quidem sint liberi, unde
& bona propria habere, commercia exercere, sibi ac-
quirere, & testamenta condere possunt: Husan. tr. de
prop. hom. cap. 6. n. 20. seqq. Quoad operas verò sint servi,
& ita prædiis addicti, ut ab iis recedere non possint. v.
Mev. d. tr. Qu. 1. n. 33. seqq. & ad Jus Lubec. L. 1. T. 3. ad rubr.
n. 39. ad n. 51. Struv. Ex. 40. Th. 72. Sunt enim portio 26.
fundi, & ad pertinentia ejus pertinent. Hinc fundô
oppignoratô, & illi oppignorati videntur, & actione
F hypo-

- hypothecariâ à tertiô possessore peti possunt. *Mev. P. 4. D. 24.* nisi alii in locum eorum surrogati sint. *id. ib. D. 25.* qui itidem pignus fiunt. *arg. l. 13. & l. 26. §. f. ff. de pign.* Hinc fundô cessô omnes rustici cessi videntur, licet omnium in inventariô facta non sit mentio. *Mev. P. 8. D. 224. & in d. tr. Qu. 2. n. 78. ad. 91.*
27. Illicita igitur illorum est fuga, quoties ex malitiâ prædium, cum quô quasi cohærent, deserunt. Furtum enim sui faciunt; *l. 1. C. de serv. freg. l. 6. ff. de furt.* Et
28. instar furum censentur. Dupliciter autem, qui aufugerunt proprii homines, quoad modum adversus illos procedendi, considerandi sunt. (1.) Quatenus adhuc sunt vagabundi. (2.) Quatenus post fugam certo loco commoratione perpetuâ, vel temporali, addicti sunt. Tunc enim pro fugitivis, quoad modum adversus ipsos procedendi amplius non habentur nedum pro vagabundis. *Mev. P. 1. d. 253. n. 4.* In priori respectu, non solum dominis fugitivos persequentibus, in ipsos si deperiantur, manus injectio privata licet; *l. 10. §. 16. de his quæ in fraud. cred.* Sed & adeo favorabilis hæc est persecutio, ut iudex eam modis omnibus promovere teneatur. *L. 6. C. de agric.* Hinc, si non constet, ubi latent fugitivi, à Magistratu literæ patentes requisitoria petentibus dandæ sunt; *L. 1. §. 2. de fugit. Mev. P. 2. D. 274.* vel per edictum publicum, aut proclamationem à suggestu denunciatio fugitivorum est injungenda. *Mev. d. tr. Qu. 4. n. 13. seq. n. 24.*
30. *seq.* In posteriore verò respectu, & dum fugiens rusticus, non amplius in fugâ, sed jam in certò locò, & quasi possessione libertatis est, vel sub alterius potestate commoratur, quia tunc non pro fugitivò, multò minus pro vagabundo habendus, *Mev. d. P. 1. D. 253. n. 4.*
31. aliter quoque adversus eum proceditur. Non enim (1.) adhuc edictaliter citatur, ut vagabundus; si sc. constet,

stet, ubi locorum subsistat, sive domicilium ibi habeat, sive non: Colerus *de Proc. Exec. P. 3. c. 7. n. 25. seq.* Sed debet in personam dirigi citatio. scacc. *L. 1. de judic. caus. civil. c. 34. n. 7. seq.* Gail. *P. 1. Obs. 57. n. 1.* Nec (2.) adversus eum manus injectio privata amplius competit, sed rei vindicatio, & quæ hæc longe pingvior est, *condictio ex L. 14. C. de agricol.* 32.

Rei vindicationem quippe intentaturus, probabit ex parte rei, possessionem, ex parte sui verò dominium. Huic pro fundamento subternet unam ex istis causis, quibus proprius homo constituitur. Ut sunt (1.) *Contractus verus* de quò vid. *Mev. d. tr. Qu. 2. n. 46. ad n. 65.* (2.) *Quasi contractus*, v. g. aditio hæreditatis rusticanae. 34. Husan. *C. 5. n. 43.* *Mev. d. tr. Qu. 2. n. 74.* Item sententia iudicis: Quia hæc habetur pro veritate, & ex albo nigrum facit. *arg. l. 25. ff. de stat. hom. Mev. d. Qu. 2. n. 98. ad n. 103. add. Faber. ad C. L. 7. T. 25. D. 5. (3.) Præscriptio 35. 10. vel. 20. annorum*, sive de jure proprietatis inducendò, sive transferendò agatur: modò ad sit b. fides justus titulus, & absentia vicii realis. *Mev. P. 3. D. 223.* Si bona enim fides deest, hodie nunquam; *per c. 5. X. de præscript.* Si reliqua duo deficiant, 30. annis demum præscribuntur. *per L. 3. C. de præsc. 30. vel 40. annorum. Mev. P. 2. D. 101. & in d. tr. Qu. 2. n. 134. ad n. 143. vid. tamen Mev. P. 4. D. 311. (4.) Nativitas*. v. *Mev. P. 4. D. 22. Fab. ad Cod. L. 7. T. 1. D. 9. (5.) Matrimonium* Mulier enim meo adscriptio nubens, mea fit. Rat. quia uxor sequitur sortem & domum mariti. *L. 8. de senator.* modò tamen mariti dominus satisfaciat domino uxoris: *Mev. d. tr. Qu. 2. n. 144. ad n. 180. aut libera noverit conditionem mariti. Mev. d. l. n. 147. seqq.*

Probatio autem ipsa instituitur vel (1.) *Per testes* 37. *Mev. d. tr. Qu. 2. n. 200.* ubi deducit alios istius domini adscrip-

adscriptitios habiles etiam hōc casu testes esse ; modò quoad hoc momentum ipsis relaxetur jus jurandum domino præstitum. Imò & ipse vindicandus potest esse testis. *Mev. P. 2. D. 6. vel (2.) Per instrumenta.* An autem libri Nobilium censuales. (die Erb-Bücher) probent contra rusticos, de eo vid. *Carpz. P. 2. C. 4. D. 6. vel (3.) Pet confessionem propriam,* quæ tamen non sufficienter probat, nisi alia adminicula concurrant. de quibus eleganter *Mev. d. tr. Q. 2. n. 181. ad n. 200.*

38. Condiçtionem ex *L. 14. C. de agric. & cens.* qui instituit, opus non habet, ut dominium probet ; hoc remedium enim ei datur, qui bonæ fidei possessor fuit. & paratissimam operatur restitutionem, nec admittit exceptionem dominii, nisi manifesti, vel in continenti probabilis. v. *Mev. d. tr. Q. 2. n. 214. usque ad fin.* Fusc hæc omnia & doctissime exponit *Mev. d. tr. Qv. 2. 3. &*
39. 4. Nullâ vero dominii & fugæ factâ demonstratione, sed negante utrumque eò, qui vindicatur ; nihilque pro indiciis vero similibus allegante, eò qui vindicatur, non statim ad carcerem aliamque custodiam, cum vindicato properandum erit, *L. 2. pr. ff. de custod. reorum l. 2. C. de Exh. reis. L. 7. C. de calumn.* nec ab eo in cujus ministerio postulatus reperitur, cautio exigenda est. *Mev. P. 3. D. 161. n. ult.* Rusticæ autem conditionis argumenta quæ
40. sint, de his vid. *Mev. P. 3. D. 101.* Sunt v. g. si quis diu sub alicujus jurisdictione habitavit, & operas rusticas præstitit : si canonem & censum rusticum, vulgò Pächte/ solvit, in genere, si cum aliis rusticis paris conditionis fuit : Qui enim præstat quæ aliis rusticis ex more Regionis injunguntur, ejusdem esse conditionis reputatur. *Cothmann. Resp. 42. n. 38. seq.* Hæc & similia tamen in possessoriô tantum valent, nam in petitoriô, & ad probationem servitutis non sufficiunt, sed forri-
ora

ora requiruntur : Cum sæpe talia ab aliis etiam præstentur, qui non sunt proprii homines, & aliàs maximus sit libertertatis favor, qui ut in dubiò semper pro eà pronunciandum sit, operatur. *Mev. d. l.*

Cæterum, quando cum *solò vindicatò* vindicanti 42. res est, vindicatus statim absque causæ cognitione, ad locum ubi decessit remittendus est, ut ibi causa libertatis aut servitutis discutatur. *l. 1. C. ubi de caus. stat. arg. modò eum ex nativitate, conventionem, aliove servitutum quærendi modò obnoxium, aut in possessione servitutis fuisse, & ex eà discessisse constat. Quando verò cum aliò possessore hominis proprii lis est, tunc in forò, quod eì competens, lis agenda est. Non enim hic de statu, sed de dominiò quæstio est, in quâ vindicans tenetur sequi forum possessoris. l. 5. C. ubi in caus. stat. ag. Mev. d. tr. Qu. 4. per. tot.*

Qv hic, ad quid teneatur post fugam proprii hominis, ad illum restituendum condemnatus? Et Resp. fugam esse casum forruitum *l. 23. ff. de Reg. J. quem nemo regulariter præstare tenetur, d. l. 23. §. l. 5. §. 2. ff. commad.* Si tamen *dolò* quis causam dederit fugæ; cum pro possessore habeatur, qui *dolò* possidere desiit; *l. 27. §. 2. ff. de R. V. vel culpâ l. 91. §. ult. ff. de V. C. vel MORâ. l. fin. de cond. furt.* ad ejus æstimationem obstrictus est. Quandiu tamen horum quidquam præcessisse certum 44. non est, nec statim condemnari ob fugam potest, ad restituendum condemnatus: sed ad id tantum, per quod fieri potest, ut captivus reducatur, obstrictus est. Nempe ut uxor, liberi, & bona, si quæ habeat, diligentia custodiã derineantur, omnemque diligentiam in eò explorandò & reducendò adhibeat. v. *Mev. P. 2. D. 275.*

Qv. porro an fugitivus, & quantò tempore præ- 45.
scriba-

scribatur? Et Resp. distingvendo inter *fugitivum ipsum*, & *tertium b. f. possessorem*. Ille, dum sui ipsius furtum facit, *l. i. C. de fugit.* adeoque in malâ fide est, se ipsum nunquam â vindicatione liberare potest. *Mev. P. i. D. 101.* nec enim æquitati ac pietati aliquid tam contrarium est, quam ut fuga & malitia sui cuiquam proffit, & vero domino noceat. *Tertius verò b. f. possessor* præscriptione tutus est; non aliâ tamen quam illâ, quæ in præscriptione aliarum rerum furtô ablatarum locum invenit. (i. e. triginta annorum *L. 7. C. de præscript. 30. vel 40. ann.*) Vitium enim reale, quod ex fugâ aut furtô oritur, ad quemvis successorum cum re transit, *L. 11. C. de acquir. possess.*

46. LICITA fuga propriorum hominum dici potest, quando ob nimiam sævitiam Dominorum fugiunt: Si sc. Domini subjectos, contra oblatam cautionem, in carceres misere detrudant, contra text. in *L. 1. C. de Custod. reâ*. Si inusitatas, & gravissimas exactiones pro sua libidine iis imponant; censuque sub umbra officii, eos flagitiose emungant. Si assiduus operis eos gravent, ita, ut ipsis se suosque alendi adimatur tempus. contra *l. 22. §. f. ff. de operis libert.* hõc ipsõ enim subditi solvuntur jurisdictione domini, *l. 1. C. de emend. serv. §. l. f. quem admod. civil. mun.* & abusus dominorum, meretur amissionem juris sui *l. 3. C. locat. l. 14. §. Auth. qui rem C. de SS. Ecclesiis l. 9. §. f. ff. de dam. infecto. l. 3. C. de Mancip. §. 47. colon. Mev. d. tr. Qv. 3. n. 59. seqq. Gail. 1. Obs. 17.* Ob ejusmodi ergo sævitiam impune fugere possunt, modò prius admonitionem judicis superioris, ut desistat â sævitiâ dominus, requisiverint *Gail. d. l. n. 4. vid. omnino Mev. d. tr. l. c. n. 78. seqq.* Et de horum receptatoribus, *n. 81. 82. 83. &c.*

DE FUGÆ INVASORUM.

SUMMARIA.

Sermo hic principaliter non de inuasoribus, d. de inuasist. n. 1. inuasor quotuplex, & quotuples inuasio. n. 2. de inuasore privato. n. 3. defensio est juris naturalis, div. & civilis n. 3. 4. 5. an liceat pro defensione inuasorem occidere, ubi fugere quis tuto potest. n. 6. 7. 8. 9. 10. Moderamen inculpatæ tutelæ qui seruat, ab omne pœnâ, de J. Civili liber est. n. 11. hoc qui excedit, extraordinariè punitur. n. 12. quid. si aggressor fugiat? n. 13. Jus defensionis, de quo hic sermo, unde criatur. n. 14. de inuasore summe ebriò. n. 15. De inuasore, cui debetur reverentia, imprimis Principe. n. 16. 17. 18. de inuasore Patre. n. 19. 20. x.

REstat, ut de fugâ inuasorum videamus. Et quamvis sermo mihi principaliter non sit, de inuasoribus, sed inuasus; *hi* tamen semper se referunt ad illos, ita, ut inuasus sine inuasore, nec supponatur, nec concipi possit. Est autem inuasor ille vel *privatus* 2. quidam vel ejusmodi persona, cui ab inuasio singularis debetur reverentia, ut sunt, Princeps & Pater. Ipsa quoque inuasio vel est cum periculò vitæ invasi conjuncta, vel non. Quæ omnia probè erunt observanda, ubi de justitiâ, vel injustitiâ fugæ inuasorum judicandum.

Agendum itaque primo de inuasore privato, de 3. quò Qv. An justa sit contra eum defensio, cum fugere inuasus possit? Defensionem Naturalis juris esse, ipsa ratio dicitur, & tot viri eruditi qui fuerunt, & qui nunc sunt, egregiis tuentur argumentis. Actum sane agerem, si Magni Grotii, in tr. de J. B. & P. & hóc non inferioris Puffendorffii, in tr. de J. N. & G. aliorumque 4. judicium, de justitiâ defensionis, multis referrem. Neque tamen

- tamen solum Naturæ Jus, ut de Divino non dicam, de quo Carpz. *Pr. Crim.* 2. 28. n. 5. sed & Civile, quô utimur, defensionem sui admittit, approbatque. *Vim enim vi defendere omnes LL. omniaque jura permittunt. L. 45. ff. ad. L. Aquil. Et jure hoc evenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fecerint, jure fecisse existimetur. l. 3. de J. & J.*
5. Fugere itaque regulariter non teneor; quia se defendens utitur jure suo, nec vitium aliquod in defendente reperitur, sed in vasore. Altioris autem indaginis videtur quæstio, an pro defensione in vasorem liceat occidere, ubi fugere quis tuto possit? Et Resp. negando simpliciter. Quamvis enim liceat ubi per invasionem ejusmodi damnum, quod reparari à judice non potest, nobis interrur, pro defensione rerum nostrarum; Grot. *L. 2. C. I. §. II.* & omnino Carpz. *Pr. Crim.* 2. 32. n. 14. seq. Diff. Harpr. *ad §. 5. J. de Publ. jud. n. 185 seqq.* vel corporis, aut partis ejus principalis, Grot. *d. l. §. 6.* & pudicitia occidere *id. ib. §. 7.* & Struv. *Dissert. de Vind. Privata. c. 5. §. 1.* Omnis tamen hæc defensio injusta est, quoties necessaria non est. Necessaria autem defensio cum cæde in vasoris, dici non potest, quoties quis sine periculô vitæ aut famæ & bonorum fugere potest. v. Carpz. *Pr. Crim.* 2. 30. n. 53. *sugg.*
7. Fundamentum ergo defensionis cum nece invadentis est *necessitas*: Quando nimirum invasus *in Prasenti*, i. e. tantô vitæ, famæ bonorumque versatur periculô, ut nec fugere sine illorum dispendio possit. Grot. *d. l. §. 10. n. 3.* Ita enim optime concluditur: Natura præcipit finem, nempe sui conservationem, ergo & præcepit media: Ad hæc verò pertinet primò *fuga*, si tuta sit; quia non ad nostri solum conservationem per naturam obligamur, sed & ad proximi, quem diligere tenemur, ut nos ipsos; secundo *de-*
fensio.

fenſio, & *occifio*, ſi fuga tuta non ſit, & meam vitam a-
liter ſervare non poſſum; *quia ordinata caritas incipit à*
ſe ipſa, & vita noſtra ita nobis à ſummo Numine data
eſt, non ut ejus domini, ſed ut poſſeſſores tantum &
defenſores ſimus. Hinc dicitur, uti jure ſuò, ita ſe &
cum interneceione aggreſſoris defendentem. Conf. Grot.
L. 1. c. 3. & ſpr. all. loc. §. 3.

E contrario igitur ſequitur, & certiffimum eſt, 8.
defenſionem cum morte invadentis, ſine illà ſummà
neceſſitate, de qua dixi, eſſe tam jure Divino, Naturæ &
ſcripto, quam Civili illicitam.

Et quidem quod ad jus Civile attinet diſertè hoc 9.
ſtatutum reperitur à Carolo V. Imperatore in *Conſtit.*
Crimin. Art. 140. rubr. Was eine rechte nothwehr iſt. verb.
So einen Jemand mit einen tödlichen Gewehr oder Waſ-
fen überläufft/ anſicht oder ſchläget/ und der Benöhtigte
kan ſüglich NB. ohne Verletzung ſeines Leibes/ Lebens/
Eh/ oder guten Leumuths/ nicht entwichen/ der mag ſein
Leib und Leben ohn alle Straffe/ durch eine rechte Gegen-
wehr retten/ und ſo Er also den benöhtiger entleibet/ iſt
Er darumb nicht ſchuldig. add l. 45. ff. ad L. Aquil. verb.
cum alibi tueri ſe non poſſunt. l. 2. C. ad L. Corn. de ſicar. verb.
in dubio vita discrimine conſtitutus. it. l. 3. de J. & J. l. 1. §.
7. de vi & vi armat. L. 2. ff. ad L. Corn. de ſicar. Ex quibus
patet, inter alia ad moderamen inculpatae tutelæ ne-
ceſſaria requiſita, de quibus Struv. de *Vind. priv. C. 4.* nu-
merandam quoque *fugam*, & ejusmodi neceſſitatem eſſe,
ut nec fugâ quis ſalva vitâ, famâ bonisque elabi poſſit.
v. Carpz d. l.

(NB. Dum hic & in præcedentibus famæ fit mentio, præ- 10.
ſupponi, publicò civitatis judiciò, fugam pro infamiâ
haberi. Cum enim ex ſocietate publicâ, jura nobis
famae

faræ & existimationis competant, quippe à quibus omnes dignitatum collationes, dum hæ opinionem nostram sequantur, dependent, non potest nobis non esse concessa horum jurium defensio, etiam cum morte alterius, si aliter defendi non possunt.)

11. Hoc moderamen inculpatæ tutelæ de quo in n. 9. mentio facta, qui servat, de Jure Civili ab omni pœnâ liber, ejusque nullum delictum est. Unde DD. Communiter: Interfectus ab invasô se defendente, videtur magis à se ipsô occisus, quam ab insultatô. Carpz. *d. l. n. 9. & Aut. ibi alleg.* Si autem secure quidem fugere quis potuit, nec fugit, sed cum internecione aggressoris resistit, exessisse dicitur moderamen inculpatæ tutelæ, non tamen *defensionis*. Carpz. *d. l. n. 16.* Adeoque ab omnimodâ pœnâ quidem liber non est, sed tantum ab ordinariâ. Const. *Crim. art. 142.* Struv. *d. Dissert. C. 4. §. 9.*
13. Quid si aggressor ipse fugiat? Non est, quod eum sine causâ persequaris, inquit Struv. *d. l. §. 7.* Itaque invasus, invasorem fugientem insequens, & occidens, cum jam extra periculum sit constitutus, Moderamen inculpatæ tutelæ non adhibet. Non tamen ordinaria tunc locum invenit pœna, sed extraordinaria pro ratione circumstantiarum. Ira enim & injusta offensio faciunt cessare præsumtionem doli, ita ut pro culpôsô ejusmodi homicidium habendum existimem, cujus pœna extraordinaria est juxta *Ord. Crim. art. 164.* add. *Mev. P. 8. D. 118.* Carpz. *Pr. Crim. Qv. 30. n. 64.*
14. Optimè monet Grotius *d. l. §. 3.* Jus hoc defensionis, de quô mihi sermo, per se ac primariô nasci ex eô, quod natura quemque sibi commendat, non ex injustitiâ aut peccatô alterius, unde periculum est. Hinc indistincte nobis jus illud defensionis competit, sive invasor

* (51.) *

invasor ex malò propositò agat, five injustitià careat, si v.g. furiosus vel noctambulo sit : Quia non à malitià invasoris, dependet defensionis jus, sed à concessione Naturæ. Occidi igitur & hi possunt, si salvà vitâ &c. fugere invasus nequeat.

Ex inde quoque, quid de summè ebriò invasore, 15.
(qui furioso non absimilis) statuendum sit, facillimè dijudicandum. Si enim furiosus & noctambulo, licet vitiò careant, si effugere nequeat invasus, impune trucidantur; quid non in ebrium, qui non omni vitiò caret, in ejusmodi casu liceret? Neque hanc defensionem cum internecone, impedit periculum animæ invasoris, cum cujuslibet irati aggressoris, æterna salus periclitetur, nemo tamen ea propter defensionem sui teneatur negligere; aut de vitâ suâ, cujus ipse dominus non est, disponere possit. add. per erudita Disp. B. Dn Casimiri ab Osten, Equitis Pomeran. sub præsidio celeberrimi Dn Strykii, anno 1675. Francofurti habita, de Jure hominis in se ipsum, cap. de Jure hominis in vitam, III. n. 24. 25.

Majoris certe est momenti, eruere ex juris fontibus 16.
justiciam defensionis, cum homicidiò conjunctæ, si fuga salva non sit, ubi invasor ejusmodi est, cui reverentia summa debetur & obsequium. Cujusmodi sunt PRINCEPS ET PATER. In Principem hanc defensionem, ex variis iisque haud spernendis rationibus, denegat Grot. L. 1. C. 4. ferè per tot. contra Vasqv. in Controv. Illust. L. 1. c. 18. n. 8. sqq. aliosque (inter quos etiam Harpr. ad §. 7. f. de publ. judic. n. 230. Struv. de vind. priv. C. 4. §. 4.) Qui Principem, quotiescunque excedit terminos justitiæ & imperii, pro privatò habendum esse, & occidi à privatò, pro vitæ defensione, si fugere non liceat. existimant.

G 2

stimant.

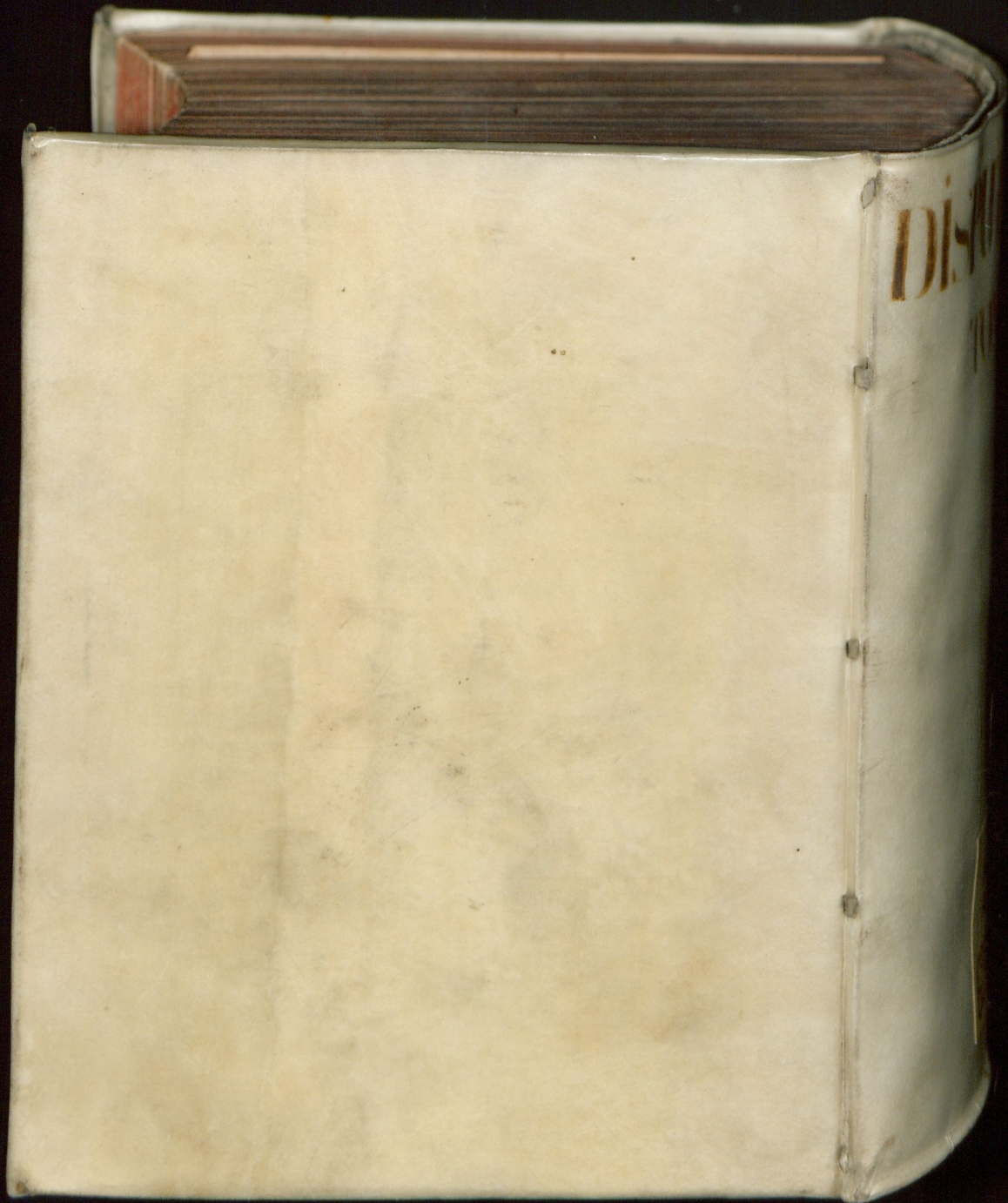
- *(52.)*
17. stimant. Quorum opinio, ex hōc etiā fundamentō magnam justitiæ præ se fert speciem, quod naturā omnes pares sumus, utpote cui status imperii & subjectionis plane incognitus est. Sed cum illud sine magnā turbatione Reipubl. quæ vitā ipsā carior nobis esse debet, fieri non possit, & summum, quō Majestas Principis eminent, fastigium, omne privato in illum jus adimat, non video, quomodo hæc sententia, cum eā, in quam subditum, vel juris necessitas, vel libra voluntas conjecit, subjectione, stare possit. add. laud. *Disp. de Jure hom in se ips. c. 3. n. 13.*
19. Facilior de Patre quæstio; Huic enim in gravissimō vitæ discrimine vim ad mortem usque opponi posse; prædictæ eleg. disput. Autor. *d. l. n. 18* & recte tuetur. Partim ex cessante jure vitæ & necis in filium; partim ex eō, quod non solum qua civis est, sed & qua pater familias, agnoscat superiorem, eoque non habeat imperium, cum jure simpliciter non resistendi; neque obligare possit suos ad patientiam Naturæ adversam. Accedit, quod hic, omnem *εσφυη* naturalem, adeoque ipsam etiam Patris personam deponat, & in favoris induat. Vid. omnino Harp. *ad §. 5. J. de publ. Jud. n. 222. seqq.* ibique in utramque partem magnō numerō allegati DD.
- 20.

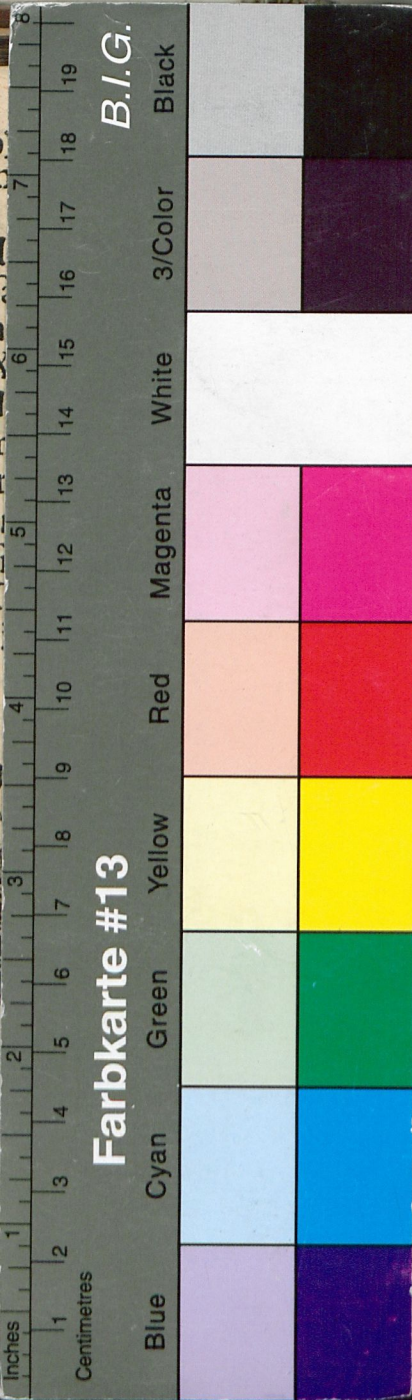
Pedem hic figo, Deoque Optimo Maximo pro concessis hucusque animi corporisque viribus grates persolvo devotissimas.

S. D. G.

14.
DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

FUGA,

Quam

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

AUGUSTO ET SERENISSIMO REGIO PRINCIPE AC DOMINO,

FRIDERICO WILHELMO,

REGNI BORUSSIÆ atq; ELECTORATUS BRANDENBUR-
GICI HÆREDE &c. &c.

Ex DECRETO & AUTORITATE MAGNIFICI JCTO.
RUM ORDINIS IN ALMA VIADRINA,
PRÆSIDE

DN. HENRICO COCCEJO,

AUGUST. ac POTENTISS. REGIS BORUSSIÆ
CONSILIARIO INTIMO,
FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIO, & ANTECESSORE
PRIMARIO,

DN. FAUTORE AC PATRONO SEMPER VENERANDO,

PRO

LICENTIA OBTINENDI SUMMOS
IN UTROq; JURE HONORES

Publicæ Eruditorum disquisitioni
subjiciet

Ad D. 22. April. Horis ante- & pomeridianis An. 1706.

JOHANN DANIEL Söper/
Starg. Pomer.

FRANCOF. ad VIADR. Literis CHRIST. ZEITLERI.